

Rom

Paulugi Kapiya Yongkambanu Yisuyegi Ngizi Kumuli Yereng Rom Mei Puraga Yoluwiliyegi Lende Miza Yanarik

1 ¹Ne Paulugu kapiya perik ini Yisuyegi ngizi kumuli Rom yerengke yolu puwiliyegi lende miza yani. Ne Yisu Kilisiyegi yawe mizibek. Anotogo ne niza logo ne ngago wazono Yisuyegi langai pura orowei mizi logo Aposolobek meibek miziweki sawiya.

²Koka walakawekke Anotogo ngago wazono Kilisiyegi langai pura kozak kaiyagi kaiya wizigeya yombanu Anotoyaga ngagoyeng weiya logo kozak kisa puwiligu piyaga ngago wazono pigi pura weiya, logo Anotogi Kapiya Walektikke lende miza. ³Ngago wazono Anotogi pura pigi Marekpek Yisu Kilisi tenigi Yemizibekyegi langai kozak kaira. Pi kemenak Anoto keya yombanu yeikpek miza. Logo pi yombanu yeikpek, purik pi Tawitigi yeligagangmekkabek. ⁴Pi Anoto keya pi kaile nayendau ono, logo Anotogo teniyegi Yisu pigi Marekpek keleyarik kozang yemane pugurago pi ibendaga yangalekta wazamiya puwekke. ⁵Keya pugu mizagewiyege Anotogo ne keya ngago orowei mizi nawiliyegirau wazono keleya, logo Kilisigi wiyeke teniyegi yawe ngago wazono Yisuyegi langai pura kozak yei kangweki pura yana, logo yongkambanu wizageya koyi kambeli puwili mabuwili ngago puragi kerewiya, logo piyegi ngizi kumuli keya piyegi kerewiya logo kiriwei mizibene. ⁶Ini Rom yongkambanu pulogowilirau, Anotogo Yisu Kilisigiweki ngago yeiya puwiliyagawili.

⁷Tegi ini Rom pulogo Anotogo keli logo Yisugiwili miziweki ngago yeiya puwili mabuwiliyegi ne kapiya perik lende miza yani. Peba Anoto keya Yemizibek Yisu Kilisigu iniyegi wazono piyaugira keya wilek kang inuguyengke ngezege sara yani pani.

⁸Ne were pelikta kaiweki. Ne nalege kang purik yongkambanuwili iniyegi langai kozak kelageya koyilege ne kerewiyi wilibek, yaka inugu Yisu Kilisiyegi ngizi kumuli purikki, legi ne iniyegi kumulageya wizimowei Yisu Kilisigi yeiktaga Anotoyegi wazono meiyageya. ⁹Ne Anotoyegi yawe ngago wazono pigi Marekpekyegi langai pura kozak kaiweki puragi wilek kang tiya mani mizibokko keya waberek nogomekke ne iniyegi langai waberek mizi wilibek kai purik wameik kai yagenda, purik Anoto pokko iwaka. ¹⁰Keya nogo kang mabiyengke Anotoyegi nguk meiyageyarik tamizeige pugurau kelirik pangka mabura negi kazing iniyegi pakeli lewaweki namek tiya nowiyiweki mei mizi kani. ¹¹Ne ini kazing kumbekki lewengke yemane si kuniweki ne iniyegi ngago kung inuguwiligi sawelagi nayeng yanagi kelirikki wiyeke ne iniyegi pakeli lewagimokko ibeng. ¹²Nogo mabek kai purik peliktikki, ini nogo Yisu Kilisiyegi ngizi kumulirikki keriyi puwekkerik nogo piyegi ngizi kumuli puragi ini iwaka sa logo kung inuguwili kozang sagi keya nerau ini ngizi kumulirikki keriya logo mabilik kung nogobek kozang sagi.

¹³Keya nogo iniyegi keriyi lewaweki kelarik kang kolokngagono kapura neyegirau nguluk wok pilik mizagi naktau ono. Logo ne yaka lewaweki kai purik peliktikki nogo yereng nayengki Yuda onowiliyegi Anotogi ngago wazonora kozak yeiya logo puwili Yisuyegi ngizi kumulageya mabilik inigi tepekke yolu nawilirau Yisuyegi kiriwei miziweki keleyiweki. ¹⁴Purik ne Yisu Kilisigibek logo yawe nogora yongkambanu koyi kambeli puwili mabuwiilyegi ngago wazono Yisuyegi langai puragi kozak yeiyagi pura. Nogo kozak yeiyagi puwili yongkambanu Anotogi ngagoragi iwaka puwili keya Anotogi ngagoragi iwaka ono puwili, keya yongkambanu kapiyayengki iwaka puwili keya yongkambanu kapiyayengki iwaka ono puwili. ¹⁵Tegi ini keya nawilirau Rom pulogo yolu puwili mabuwiilyegi, Anotogi ngago wazono Yisuyegi langai puragi kozak yeiweki ne tarikke keya mizibokko wizinda kani.

¹⁶Nerau Anotogi ngago wazono Kilisiyegi langai puragi kendek ono. Ngago wazono pura Anotogi kazing yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuli puwili Anotogi sisiktaga yaliya wazayimek logo Yudawili were keya Yuda ono puwili kalike mizagi. ¹⁷Purik ngago wazono pura Anotogo kazing yongkambanuwili ngezebek kiling pangka koyiweki keleyi pumokki kozak kaira. Teni Yisuyegi ngizi kumuli purikku Anotogo teni pangkawili kai. Logo purik Kapiya Walektikku pelik kai purikki kiriwei,

Anotoyegi ngizi kumulibok Anotogo pangkabek meiyagi keya wik
wizagomagibek, kai

Abakak 2:4

Teni solo kazing Anoto kiling pangka wazayimek Yisuyegi ngizi kumulirago keya teni mabilik Yisuyegi ngizi kumuli kanda wila wiyi ngizige wila wiyi.

¹⁸Kapura Anotogo sisik pugura paka ngilumbekka pongo yombanu kaile korowaliyeng mizi logo kaile puwiliyengko wameikta liwik wiyi puwiliyegi kimeike waligeleyageya. ¹⁹Purik Anotogi piyegi iwakaweki pura puwili iwakagi langaira logo puwiliyegi Anotogo kimeike waligeleyageya wizinda, legi Anotogo ngangang yanageya. ²⁰Anoto ngabelakpek keremizi keya weik wizageya kayimi perik yongkambanuwili kozang pugura yeik si onora keya pi Anoto ngizi panubek logo kang pugumek kaileyendau onomek purikki puwili iwaka panu. Logo pilik piyeng puwiligu keriyagi langai onoyeng kapura yeik kangkayengko iwakagiyeng, logo yongkambanuwili Anotogo keremiza piyengka puwili Anotoyegi langai iwakagi. Logo puragi wiyeke namele keya nak kaile puguyeng ngokmorokta wiya wizimowei ngagozak yemanera mizi puwekke, Ne Anotoyegi lusuwei wizimowei miza, kaiyagi ono.

²¹Puwili Anoto wik yolu purik iwaka kele kapura puwili Anotogi yeikta yongolok meiyagirikki kiyebuk mizi keya puwiligirau piyegi, Ni wameik Anoto, meiya ono keya Anotoyegirau puwiligu wazono mei ono segeya puwili kangkayengka kumuliwekkerik kangka puwiliyeng yeik kopong puwiliyegi wazono kumuli nariktau ono, yeik kaile kaile piyengki kumulagi purik kele. ²²Puwiligu kele puwili mabiyengki iwakawili kisi kapura puwili yeik kangkayendau onowiligu. ²³Keya puwili Anoto ibengki onobekyegi ingeyeng laliyi keya ngago mei purik segeya ngereke yombanu ibengkiwili keya winak keya wata keya kemalewiligi kung yombanuwiligi meleyengko yengelei keya kingyengka keremiza piyengki ingeyeng laliyi keya ngago yei.

²⁴Yombanuwili kangkayengkarau kumula logo mizi ono kopong keli kaile ya ngezewiligiengke ngori piyeng mizibene Anotogo kuni keleya, purik yenge ya puwiliyengka kazing kaile yongkambu mizimekke nakko nakyegi kendek mizagi langaimykke korikyeng mana yo keya to miziweki mizi, legi Anotogo kuni keleya. ²⁵Puwili Anotoyegi langai wameikta ngizi kumulagirikki kiyebuk logo ikuyogorik pura kele wei. Puwili Anoto watabi mabiyeng keremizabekyegi ingeyeng laliyi keya ya kumuli keya piyegi kerewiyi onobe, watabi pugu keremiza piyengki kele ingeyeng laliyi keya ya kumuli. Mamok watabiyeng keremizabekyegi wilik kagowing mei keya yeik pugura yongolok meiyageya koyimagiwiligu. Wameik panu.

²⁶Yombanuwili pilik mizi mizirikki wiyeke Anotogo kazing kaile kaile keli ngezewiligiengko miziyengki mizibene kuni pani keleya. Logo piliktikki kandik yongokwili yombu weiyagirikkirau kumula ono, segeya yongok ngezemek yongok kiling kaile mizi logo purik pilikki onorik kapura puwiligu mizi. ²⁷Keya kazing mabilikmekke yombuwili

yongokwiliyegi kiyebuk logo yombu mabulangaiwili kiling iwek kolagirikki ibeng. Yombanuwili nakko nak kaile kelemi logo piliktikki kandik kaile puwiligiyengki wiyeye Anotogo pangkaraga puwili ngangang yani.

²⁸ Yombanuwili Anotoyegi ngizi iwakagi puragi kiyebuk mizi legi pugu puwili wezayela wizigeya kangka kaile kaile kilisa nagi pilik pokko kaile kumuli wilibek logo kaile kaile puwiligu mizagi onoyeng mizi kuni pani keleya. ²⁹ Puwili kaile wirangaiyaugu kola keya yongkambu weiya puwili namelegi kerekpu onobek ma nakki yongokpu onomele kiling iwek koli, ma yongkambu weiya ono puwili namele ma nak kiling iwek koli keya yombanu nakki watabiyengki ngora keli keya nazuwagawiliyegi kaile kaile keleyi. Puwili peyengko wilak, nakko miziyengki ma nakki piyengki yagolok kopong sisik mizi keya nazuwagawili ibeng sibene yeli, keya nazuwagawili kiling ngago kerewiyiweki mizi wilibek, keya nazuwagawiliyegi ikuyogorik yei, keya nazuwagawiliyegi korowali kumuli wilibek, keya nazuwagawiliyegi yang keli. ³⁰ Puwili nazuwagawiliyegi langai kaile kozak keliwili, Anotoyegi kumbak miziwili, nakko nakyegi ngago kaile meiwili, ngezewiliyegi lewegewili miziwili, ngezewiligu mizayeng keya warayengki lewege kisiwili, puwili kaile kolokngagano miziwiki kumuliwili, puwili panu keya mangoyegi nagerewiyiwili, ³¹ puwili kazing yongkambu mizimekke kaile piyeng miziwili, puwiligu mizagi kisi piyeng mizi onowili, nazuwagawiliyegi keli onowili, keya ngalik kela piyeng waberek mizi onowili, keya nawiliyegi wazewaze keleyiwili. ³² Anotogi lorago pilik mizi puwili ibengki kaiya purik puwili iwaka kapura mawiyarekka mizi, keya kaile piyeng mizi puwiliyegi pangka mizi yagenda mena mizi yei logo purik korowali panurikku.

2 ¹ Tamizeige ni nazuwagabekyegi pilik mizibek keya pilik mizibek kaibek mabura ni nawiliyegi ni makngezeyegi langai ne pilik mizi onobek kaiyagi ono, purik ni nazuwagabekyegi ni pilik mizibek keya pilik mizibek mei kapura pugu miza piyeng nugurau miziyeng kopong ni makngezego ni makngezeyegi nirau ngangang nanagibek kai yagenda. ² Towa Anotogo kaile yaka kozak kai piyeng miza pilikwili pangkaraga ngagozak keleyi mizi purikki towa iwaka koyinda. ³ Kapura ni nazuwagabekyegi pilik mizibek keya pilik mizibek meibok nugu pilik meibokko mizi piyeng ni makngezegorau miziyeng. Logo nugu kumularik ni pilik poktau Anotogi ngagozaktaga kazi kunagi ono ma talik? A'a'. ⁴ Anoto wazono panubek keya yombanuwili nguk namizi ngagozak keleyi onobek keya yongkambanuwiligu mizi kambeliyengki yelakkelek yuke yolubektikki wiyeye inugurik pugu iniyegi watabi nayeng mizagi ono sawiyi. Ini mabuwiligu Anoto wazonorago kolabek mizi purik peliktikki wiyeye pugu kelirik ini kaile inuguyengki kuneng miza logo wiya logo

ngezebekyegi iza orowei yoweki purik ini iwaka kapura ini pigi wazono yemane panu puragi kiyebuk. ⁵Kapura kangka inuguyeng kingyeng kelik keya inugu kokowa miza purikki ini kawela kisagirikki kiyebuk kopong inugu Anotoyegi nagerewiyi mizi pumokko inuwa ngezeyegi ngangang yanagira mawiyarekka wari logo pilik kai kanda wok Anotogo sisik pigi kaileyengi pura walimizi keya ngagozak pangka panura mizi pokkowekkegine. ⁶Purik Anotogo keriya wizimowei nak nakko mizi wiriya piyengi pangka pangka kangayeng yanagi.

⁷Yongkambanu nawili kazing pangka lewengke koyagi purikki wilek kang tiya mani, purik puwili yereng ngaiwaktikku kola puraga wik koyimagi puraga kanga weiyagi puragi langai yawe mizi kopong. Logo pilik puwili Anotogo wik koyimagira weiweki keleyagi. ⁸Kapura nawili ngezewiliyegi wilik kagowing mizagirikki wiyeye weiweki mizi logo kazing pangka pumokki kiyebuk keya kazing kokowamekki kiriwei mizi. Anoto pilik puwiliyegi sisik mizagi logo ngagozak keleyagi. ⁹Anotogo korowali mizi puwili kuneng wageli keya ngangang mizibene keleyagi. Logo pura Yudawiliyegi were keleyi keya pulaga Yuda ono puwiliyegirau keleyagira. ¹⁰Kapura Anotogo pangkaraga mizi puwiliyegi sisik mizagi ono keya yeik puwiligiyeng yongolok meiyagi keya ya ngezege sa pura yanagi, were Yudawiliyegi keya pulaga Yuda onowiliyegirau. ¹¹Purik Anotogi wiregerik yongkambanu mamok pangka pangka logo Anotogo nawili kiling sawela logo nawili ngagozak keleyagi ono, pugu mamok pangka pangka ngagozak keleyagi.

¹²Togo Anotogi ngagozaktagarik Anotogo kaile miza puwili mabuwili ngagozak keleyagi. Anotogi lo Mosego lende miza piyeng Yuda ono puwiliyegirau ono logo Anotogo puwili loyengko ngagozak keleyagi ono. Puwili kaile mizi purikku puwili Anotoyegirau yogi ono, kemenak ibengki. Yudawili Anotogi lo Mosego lende miza piyeng puwiliyegi logo puwili kaile miza purikku loyengko puwili ngagozak keleyagi. ¹³Anotoyegirik yongkambanuwili loyengki yeik kerewiya maburikki weraga ngezebekki wirege pangka wazayagi ono kani. Segeya, puwili loyengko kaiyeng miza purik kele pugu pangkawili kaiyagi. ¹⁴Mosegi lo piyeng Yuda ono puwiliyegirau yana ono kapura kangka puwiligiyengka loyengko mizagiyeng keya mizagi onoyeng kai piyengi puwili iwaka logo purikki walimizi, purik lo pangkayeng keya pangka onoyengki pura kangka puwiligiyengke yolu, Mosegi loyeng ono kele kapura. ¹⁵Puwiligu mizi piyengko walimizirik loyengko miziweki kai piyeng yenge ya puwiligiyengke yungke yolu. Puwiligu yenge ya puwiligiyengke yungke kumuliyengko walimizirik purik wameik logo purik peliktikki wiyeye, kang nayeng kangka puwiligiyengko puwili kokowa miza kani yei keya kang nayeng kangka puwiligiyengko puwili pangka miza kani yei. ¹⁶Logo ngago wazono nogo kozak kai perago kairik wok Anotogo Yisu Kilisiyegi

meiya wizigeya Yisu Kilisigu yongkambanuwiligu ya puwiligiyengke liwik kumuli keya miziyeng logo namele keya nakkorau iwaka onoyengki ngagozakta mizi purik mabilikki, kai.

¹⁷Keya inuwa lewege sara koyimowei, ne Yudabek, kisi puwiliyegi ne ngago nara yeiweki. Ini Yudawiligu kozang kumulirik ini ngagozak keleyi puwekkerik Anotogi lo Mosego lende miza piyengki kiriwei purago iniyegi sawelagi mizi keya Anotogi loyeng iniyegi legi ini Anotogi ngizi panuwili kisa logo ini wiliwili kisi. ¹⁸Ini Anotogo inugu miziweki pugu keli pura ini iwaka keya loyengke ini kapiya miza kopong ini pangka piyengki iwaka. ¹⁹Inugu kozang panu kumulirik ini kumbekki lewengke wireyeng kusa puwili Anotoyegi langai yaliwei kunagiwili, keya inugu kumulirik kusabanurikke yolu puwiligi lambek inugu wara mizi, ²⁰keya kangkayendau onowili waligeleyiwili keya lusuweiwiligi waligeleyiwili mizi. Keya inugu kozang panu kumulirik ini Anotogi loyeng kiling kopong ini mabiyengki iwaka panu keya inugu kisiyeng mabiyeng wameik panuyeng mizi. ²¹Ini nazuwagawili kapiya keleyi kapura ini ini makngeze kapiya keleyagi langaiwiligu. Inugu nawiliyegi ngowei nagani yei kapura ini ngowei. ²²Inugu kazing yongok nigi ono nazuwagamele kiling iwek kolimok mizi nagani yei kapura ini makngezego mizi. Inugu puwiliyegi watabi nayeng weiya logo anoto puwiligibek mizi nagani yei kapura ngereke kingyeng inugu anoto inugubek mizi. ²³Anotogi loyeng iniyegi purikki ini wiliwili kisa meli kapura inugu loyeng ngeli purikku mizagewiyege Anotogi yeikta kaile sawiyi. ²⁴Purik Kapiya Walektikku pelik kai purikki kiriwei,

Ini Yudawiligu miziyengki wiyeke Yuda onowiligu Anotogi yeikta
kaile sawiyi, kai.

Isaya 52:5

²⁵Tamizeige ni yombu korikwekki korik ngalegewek ngelabek logo loyengko nugu miziweki kaiya piyeng mabiyeng mizibek mabura Anotogi wiregerik pangka kapura ni loyengki nagerewiyi miza mabura, purik ni yombu korikwekki korik ngalegewek ngelabek kele kapura ngagozaktaga purik purikku niyegi sawelagi ono. ²⁶Yuda onowili yombu korikyengki korik ngalegeyeng ngela onowiligu kapura tamizeige loyengko puwiliyegi miziweki kaiyayeng puwili mizi purik mabura Anotogo yombu korikyengki korik ngalegeyeng ngela puwiliyegi mizi mabilik pilik puwiliyegirau mizagi. ²⁷Ini Yudawili yombu korikyengki korik ngalegeyeng ngeli keya loyeng wei mizawili kapura ini loyeng ngeli legi ini ngagozak mizagi. Keya Yuda ono nawili yombu korikyengki korik ngalegeyeng ngela ono kele kapura Anotogi loyengki kerewiyi keya kiriwei miziwili logo purikku walimizi purik ini Yudawili ngagozak keleyagiwiligu. ²⁸Purikku kai purik nak yombu korikwekki korik

ngalegewek ngelarikki wiyeke nak ngizi Yuda Anotogibek kaiyagi ono, purik yeik korik yeiktikku Yudabek kai yagenda. ²⁹Segeya, Anotogi Yuda ngizibek mabura ya pugura Anotogo kowitabok logo pilik miza purik Anotogi Kung Walekpokko miza logo, keya yaka lo Mosego lende miza piyengki kiriwei miza onorikku. Anotogo pilikpok Anotogi yeik yemanera yongolok meibene kelemi, yombanu yeikwiligu ono.

3 ¹Togo inugu kumularik Yudawili yaka Yuda ono puwiliyaga ngalegewili ma talik? Keya kazing yombu korikyengki korik ngalegeyeng ngeli pumokko nakyegirau sawelagi ma talik? ²Ei, kazing kolokngagonoge Yudawili Yuda ono puwiliyaga ngalege weiwili. Kazing weremek yaka Anotogo ngago pugura Yudawiligu ngai keya nazuwagawiliyegirau kozak yei kunibene yana pumok. ³Yudawiliyaga nawili Anotogo miziweki kaiya pura ngizi miza ono pura wameiktago. Nawiligu ngizi mizi onorikki wiyeke Anotogo mizagi kaiya piyeng mizagi ono sawiyino. ⁴A'a', pilikkirau ono. Yongkambanu mamok kele ngago puwiligiyeng ngeliwili kapura Anoto wamenak yeik panubek purik ini iwaka. Kapiya Walektikku Anotoyegi langai pobilik kai pelik, Puwiligu ni ngago kai puwekke ni pangkabek mizi nangai keya niyegi ngai mizi puwiliyegi nugu lewege mizagi, kai pilik.

Ingi Sam 51:4

⁵Kapura tamizeige nawiligu tonugu kaile miziyengko Anotoyegi saweli purik kaile tonuguyengko mizagewiyege Anotogo pangka mizi piyeng yongkambanuwiligu kimeike keriyibene tonugu kawela wiyi kisi puwekkerik talikki? Logo nogo Anotogo teni ngangang yani purik kaile mizi yagenda kaiyagi ma talik? Ne yombanuwiligu kisimekke kai yagenda. ⁶Pilikkirau ono, Anoto wameik pangka panubokko. Tegi pugurau kaileyeng yeik kuni pani kelemiyagi ono, pugu yongkambanu ngabelakpekkewili pangkaraga ngagozak keleyagi. ⁷Tamizeige nakko nogo Anotogo miziweki kaiya pura mizi onorikku Anotogi ngizi mizi pura kawela wiyi logo purikku Anotogi yeikta yemane sawiyi mabura ngereke nangki pugu ne kaile mizibek kaiya logo ngangang nani? ⁸Mena, pilik mabura yongkambanu nawiligu meilik tenirau pobilik meiweki, Teni kazing kaile mizimekke Anotogi yeikta yongolok meiweki. Logo inugu kumulirik pilik kisi purik pangkaraga kisi yagenda ma talik? A'a', purik kaile kisi yagenda logo pura mabek nawiligu neyegi langai nogo kaiyara kisa meli pura kapura nogo pilik kai kisi puwiliyegi kele Anotogo kanga yanagira pangka yani penagai.

⁹Togo nogo kai purik weik Anotogi wirege teni Yudawili Yuda onowiliyaga ngalege yei miza ma talik? A'a', piliktau ono, purik nogo yaka kaiyarik Yudawili keya Yuda onowilirau mabuwili kaile puwiligiyengki wiyeke ngangang yanagi. ¹⁰Mabilik Kapiya Walektikku pobilik kai pelik,

Anotogi wiregerau nak pangka ono. Yeik panu. ¹¹Keya ngoluk nakkorau Anotogi kazing pangkamekke kiriwei panu ono ma Anotoyegi ngizi panu weli ono.

- 12 Yombanu mamok Anotoyegi kezanga mana. Mabuwili Anotoyegirik yeik ulakwili. Kazing wazonoragi puluwendau nakko mizi ono, yeik panu. *Ingi Sam 14:1-3*
- 13 Ngago puwiligiyengko yombanu ibeng wazayi keya longok puwiligiyengka ngago ikuyogorikyeng pung keya wezameli keya kili puwiligiyengko ngago kemale kuluwekwiligi ngaira kelikyeng yombanu ngangang mizibene keleyi. ¹⁴Puwili ngago korowali yombanuwiligi yayeng kuneng mizagiyeng wezameli mizi. *Ingi Sam 5:9,140:3,10:7*
- 15 Puwili yombanuwili nguk namizi ngangang yani keya ibeng wazayi. ¹⁶Puwili yombanuwili ula yeli kang keya ngangang mizibene keleyi.
- 17 Puwili kazing menalege yombiyangai yolugi pumok lusuweiwili. ¹⁸Puwiligurau Anotoyegi kulili mizi ono, kai *Isaya 59:7,9 Ingi Sam 36:1*

¹⁹Togo teni weik iwaka, purik lo Mosego lende miza piyengko miziweki kai piyeng yaka loyengki kulengke yolu puwiligu kiriwei mizagiyeng. Anotogo teni loyeng yana purik teni namele keya nakko nogo miza piyeng korowali purik ne lusuwei kaiya nelegi logo teni mabuwili Anotogi wirege ngagozak miziweki, yaka loyengki kiriwei mizi puwilirau. ²⁰Purik yombanu nakkorau loyengko miziweki kai piyeng mizi purikku pi weik Anotogi wirege pangkabek mizagi ono, segeya loyengko yombanuwiliyegi puwili loyengko kai puragi kiriwei miza ono keleyi legi puwili kaile mizawili purik iwaka sibene keleyi.

²¹Kapura mabek perik weik Anotogo kazing yombanuwili ngezebek kiling pangka wazayagi leweng weik walimiza logo kazing loyengki puluwendau pelewengki yungke ono. Logo Anotogo mabek walimiza pera lo puguyeng keya koka yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawiligu kozak kisara. ²²Logo kazing puluweng pelik, Yombanuwiligu Yisu Kilisiyegi ngizi kumuli purikku mizagewiyeye puwili Anotogo ngezebek kiling pangka wazayi. Anotogo yongkambanu Kilisiyegi ngizi kumuli puwili mabuwiliyegi pangkara yani, purik Yudaga Yuda ono puwili mabuwili menalik legi. ²³Yombanu mamok kaile miza logo Anoto kaile nayendau onobokyaga kokowa. ²⁴Kapura Anotogo teniyegi yalek miza logo wazono ngezebekki tonugu weiyagi langai ono pura teniyegi walimiza logo pura pugu teniyegi yeik yani logo ngezebek kiling pangka wazaya logo Yisu Kilisigu teni Anotogo kaile tonuguyengki wiyeke ngangang yanagirikka iza logo Anotogo ngangang tonugura

pi mana pi yengeleileige nili ula puwekke. ²⁵Keya Anotogo Yisu Kilisi ibeng si pani miza purik iwi pugubokko mizagewiyege Anotogo kaile yombanuwiligiyege wiyeke puwiliyegi kaile keriyi pura tumula meliweki. Keya Yisu Kilisigu miza pura pigi wiyeke mizara mizibok Anotogo weik kaile puguyeng tumula logo keremareke wezamela. Logo pilikmekke Anotogo pi kazing pangkamekke mizibek kani keleya. Koka walakarik Anoto yelakkelek pakelara wizagoma logo yombanuwiligu kaile miza piyengki ngangang yana ono. Purik Kilisigu kanda kaileyeng tumulirik kele pi yuke wizagoma. ²⁶Togo mabek pewekkeriktau Anotogo kaile tonuguyengki yawe mizi yagenda logo Kilisigu mizagewiyege kaile tonuguyeng Anotogo tumuli. Kapura Anotogo kaile miza puwili pangkawili yei purik pangka ma talik? Ei, purik pangka, purik kaile mizabokko ngizi kumulirik Yisugu ngangang pugura weiyarikku.

²⁷Mena, weik yombanuwiligu lewege kisagirik nangaiyengki? Nakkorau watabi nayengki lewege kaiyagi langai ono. Nangki pi lewege kaiyagi ono? Pi loyengki kiriwei mizi purikku pi weik Anoto kiling pangka purikki pi lewege kaiyagi ono? A'a', piliktau ono, purik pi Anoto kiling pangkagirik loyengko ono kapura Yisugu pigi wiyeke miza puragi ngizi kumuli purago. ²⁸Tegi yombanu nak Anotogo loyengka miziweki kaiya piyeng mizirikki wiyeke Anotogo pi pangkabek mizagi ono kapura pigi ngizi kumuli maburago kele pi pangkabek mizagi purik teni iwaka.

²⁹Anoto Yudawiligi kekebek ma? A'a', pi Yuda keya Yuda ono puwili mabuwiligibek. ³⁰Anoto wamenakpek legi pi Yuda keya Yuda ono puwili mabuwiliyegi menalik mizagi logo Anotogo Yudawili pangkawili kai purikki solorik puwiligu Yisu Kilisiyegi ngizi kumuli purik keya mabilik Anotogo Yuda onowili pangkawili kai purikki solorik puwiligu Yisu Kilisiyegi ngizi kumuli purik. ³¹Togo pilik kai purik lo Mosego lende miza piyeng tenigi ngizi kumuli purago momanenda wiyagirikki kai ono. Segeya Yisuyegi ngizi kumuli purikku loyeng ngai kozang kelemiyagi purik Kilisiyegi ngizi kumuli puwiligu keke loyengki ngizi panu kiriwei mizagi.

4 ¹Ne weik Abalam teni Yudawiligi mangobekyegi kozak kaiweki. Abalam talik miza logo Anoto kiling pangka wazamiya? ²Tamizeige Abalamgu wazono mizayengki wiyeke Anotogo Abalam ngezebek kiling pangka wazamiya kesak Abalam wazono pugu miza piyengki wiyeke lewege kai. Kapura pugu Anotogi wirege pilik lewege kaiyagi nariktau ono, ³purik Kapiya Walektikku pelik kai,

Abalam Anotoyegi wilekpek ngalege wiya logo pugu Anotogo kai piyengki ngizi panu kumularikki wiyeke Anotogo pi pangkabek miza.

Genesi 15:6

⁴Yombanu yawe mizi nakko king wei piyeng pugu miza piyengki ngane weiyengko, logo king piyeng yeik manayang kaiyagi ono, segeya

pugu yawe mizayengki nganeyeng kaiyagi purik kele. ⁵Kapura yombanu wazono mizi ono yeik ngizi kumuli pura keke wara logo Anotogo pangkabek meiweki mizibok logo Anotogo yombanu kaile miza puwili ngereke ngezebek kiling pangka wazayiwekirik pangka puragi yeik ngizi kumulibokko ngizi kumuli puragi wiyeke Anotogo pilik pok pangkabek mizagi, logo purik wazono pugu miza nayengki kangarik ono. ⁶Keya kazing mabilikmekke Tawitigu kaiyara wilik kagowimbok Anotogo pangka wazamibok logo purik pokko wazono miza nayengki wiyeke ono. Purik pugu kapiya Ingi Samyengkirikke pobilik lende miza pelik,

⁷Yombanu kaile puguyeng Anotogo tumula wizigeya keremareke mizabok wilik kagowing yemanera kilimbokko.

⁸ Yombanu kaile puguyeng Anotogo kebangkela onobok wilik kagowing yemanera kilimbokko. *Ingi Sam 32:1,2*

⁹Logo wilik kagowing Tawitigu Ingi Samyengkirikke lende miza pura Yuda Yisuyegi ngizi kumuliwiligi kekera ono. Pura Yuda ono ngizi kumuli puwiliyegirau wiziyagirago. Purik nogo Kapiya Walektikku pobilik kai purikki yaka pelik yeiya, Abalam Anotoyegi ngizi panu kumula logo pugu Anotogo kai piyengki ngizi panu kumularikki wiyeke Anotogo pi pangkabek miza. ¹⁰Anotogo Abalam ngezebek kiling pangka wazamiya purik ngoluk pi yombu korikwekki korik ngalege puwek ngeli ono wizigeya were panu pilik miza. ¹¹Abalam Anotoyegi ngizi kumula kopong Anotogo pi pangkabek kaiya, logo waleleige Abalam yombu korik ngezebekkiwekki korik ngalege puwek ngela logo kundikku walimizarik pi were Anotoyegi ngizi panu kumula. Logo Abalam yombanu yombu korikyengki korik ngalege piyeng ngeli ono kele kapura Anotoyegi ngizi kumulirikki wiyeke pangkawili yeiya puwiligi mangobek mizagi langaibek. ¹²Keya pirau teni Yuda yombu korikyengki korik ngalege puwek ngeli logo kazing Anotoyegi ngizi panu kumula yolomekki, Abalam tenigi mangobokko yombu korik puguwekki korik ngalege puwek ngelagine wizagomalik yolu puwiligi mangobek.

¹³Abalam ngizi kumulirikki wiyeke Anoto pi pigi marek kalogolibek miza wizimowei ngago sawiya nara mana. Anotogo Abalam keya Abalamgu wazaya puwiliyegirau yeiyarik mandik kalogoli wezawili pugu ngabelakpek mabok puwiligu ngaiweki yanagi yeiya. Logo Anotogo Abalamyegi pilik meiya purik Abalam ngago loyengko kai piyengki kiriwei panu mizirikki wiyeke Anotogo pilik meiya ono, segeya pi Anotoyegi ngizi kumulirikki wiyeke Anotogo pi pangkabek miza.

¹⁴Tamizeige Anotogo pugu yanagi kaiya piyeng loyengki kiriwei mizi puwiliyegi yani kesak yombanuwiligu ngizi kumuli purik yeiktikku keya Anotogo ngago sawiya piyeng yeik ulakyengko. ¹⁵Kapura pobilik purik wameik, purik teni loyengki pangka kiriwei mizagi langai ono logo

purikku mizagewiyege Anotogi sisikta teniyegi lewa. Keya lo nayendau ono kesak loyeng ngeli nawilirau koyi kak ono.

¹⁶ Anotogi ngago sawiya puragi solorik Abalamgu piyegi ngizi kumuli pura logo Anotogo sawiya pura kimeike walimiziweki logo yombanu ngizi kumuli logo Abalamgi yango keya marekngang ngizi panuwili mei puwili mabuwiliyegi Anotogo pigi wazonoraga yeik yanara miziweki. Logo pura loyeng wara logo ngizi kumuli puwiliyegi kekera ono, segeya yombanu loyeng wara ono kapura Abalamgu ngizi kumula pilik ngizi kumuli puwiliyegirau kunagirago. Logo Abalam teni Yisu Kilisiyegi ngizi kumuli puwili mabuwiligi mangobek mizagibokko. ¹⁷ Logo Anotogo Kapiya Walektikke Abalamyegi were pelik meiya pobilik,

Nogo ni weik yombanu ngabelak kolokngagonoyengkiwiligi mangobek keleniya.

Genesi 17:5

Anoto Abalamgu ngizi kumulibok ngaigu kai onobek legi ngago pugu sawiya pura kozanda kilindago. Anoto mabokko ibeng puwili wik yangalekta wazayi. Keya pugu kairago watabi wiziya onoyeng ngereke yolu. ¹⁸ Abalam Anotogo ngago sawiya puragi ngizi kumula keya ngai yuke wizagoma, pugu wilekpek keya ngai yuke yolu purarau onowekke logo piliktikki wiyeke yombanu ngabelak kolokngagonoyengkiwiligi mangobek miza. Purik pi pobilik meiyabokyegi ngizi kumula kopong,

Nigi yelibungangmek kolokngagono pobilikki.

Genesi 15:5

¹⁹ Abalam weik kirisimasi yombu melenazikweki mizi logo korik puguwek weik ibeng nobiyeng miza keya pigi yongokpumele, Sera weik mandik wazamiyagi langai ono kele kapura pigi ngizi kumuli Anotoyegi pura yeik kozang panu kebangkelara wiziya. ²⁰ Abalam pigi ngizi kumuli puriktau tek nangezi wiya ono. Keya Anotogo piyegi pigi marek nak managi kaiya puwekke pugu Anotogo kai purik lewagelagi onorik kaiya ono, segeya purikki pi ngizi kumularikki wiyeke pi kozandago wilak wiziya logo mandik nak wazamiya. Logo pilikta lewagelagine were pugu Anotoyegi ni lewege panubek meiya.

²¹ Keya Anotogo piyegi kozak meiya puragi langai pugurau kangka ngelek ngelek kumula ono, purik Anotogo mizagi sawiya pura pugu ngizi mizagi purik pi iwaka. ²² Logo mabiliktikki wiyeke Anoto Abalamgu ngizi kumulirikki keriya logo pi pangkabek meiya. ²³ Ngago lang, Anotogo pi pangkabek meiya, purik pigi keke lende mizarik ono, ²⁴ purik teni yombanu Anotogo pangkawili yeiyagi langai puwili mabuwiliyegirikku logo purik teni Anoto Yisu tenigi Yemizibek ibendaga yangalekta wazamiyabokyegi ngizi kumuli legi. ²⁵ Teni kaile mizarikki wiyeke Anotogo Kilisi ulagiwiliyegi yana keya teni Anoto kiling pangka wazayagirikki wiyeke Anotogo Kilisi ngereke ibendaga yangalekta wazamiya.

5 ¹ Tegi tenigi Yisuyegi ngizi kumuli purago mizagewiyege teni weik Anoto kiling pangka wazaya legi, teni weik Yemizi tonugubek Yisu

Kilisigu Anotogo kaile tonuguyengki wiyeke teniyegi sisik miza pura weik yeik sawiya logo teni weik Anoto kiling ya wamenara. ²Kilisigu teni Anotogi wazono tonugu weiyagi langai ono pugu yani puragi yungke yolugirikki pangkara yani, purik teni Yisuyegi ngizi kumuli kopong. Logo mabek perik teni weik Anotogi wazono puragi yungke koyinda. Logo teni Anotogi ngaiwak yemane purikki yungke wameik koyagiwili miza kopong teni wilik kagowingmokko kola. ³Kapura teni maburikki weraga wilik kagowing mizi yagenda ono, teni Yisuyegi wiyeke tonugu kuneng ma ngangang wageli puragirau wilik mizi yagenda, purik tonugu pilik kuneng ma ngangang wageli piyengko teni kozambek yani logo kalike teni mawinda kuneng ma ngangang keleyi mamizi pura teni kozang koyiweki. ⁴Logo kuneng ma ngangang wageli piyengki ngizirik kozang koyagi purik logo purikku walimizi purik Anotogo teni yang keleya logo tonugu Yisuyegi ngizi kumuli pura ngizirikki pakela logo purikku mizagewiyege wok teni weik ngizi Anotogi ngaiwak yemane purikki yungke koyagi pokki tonugu wilekpek keya ngai yuke yolu. ⁵Keya teni Anotogi ngaiwaktikki yungke koyagi purikki wilekpek keya ngai yuke yolu pura yeik ulakta ono, purik Anotogo ya tonuguyengki keli pigi teniyegi pura Kung Walek pugu teniyegi yanabokko walimizi.

⁶Purik teni teni makngeze kaileyengka yaliya wazayagi langai onorikki Anotogo pakela logo wok Anoto ngezebokko sawiyabokko Kilisi teni yombanu korowali pewiligi wiyeke ibengweki wezamela. ⁷Nakko nak yaliya wazamiyagirikki wiyeke ibeng sagirikki kelagi ono, mak kele nak kozang sara wizimowei wazono mizibokki wiyeke ibeng siweki mizagi purik kele. ⁸Kapura teni ngoluk mabilik kaile koyigeya Kilisi teni yaliya wazayagirikki wiyeke ibeng sa, logo purikku Anotogi keli teniyegi pura yemane panu kani keleyi. ⁹Logo Kilisi ibeng keya iwi pugubek kubularikki kandik teni weik Anoto kiling pangka wazaya purik wameik legi, teni weik pugu Anotogi sisik kaileyengki puraga yaliya wazayageya wizinda purik wameik panu panu. ¹⁰Kokarik Anoto kaile tonuguyengki wiyeke teniyegi sisik miza kapura pigi Marekpokko ibeng sarikku teni Anoto kiling ya wamenara wazaya. Logo Kilisigu ibeng sarikku teni weik Anoto kiling ya wamenara purik wameik legi, Kilisigu ibendaga yangalekta wik yolu purikku wok mabiyeng kaileyengki teni weik lewege mizagi logo pugu wok mabiyeng teni Anotogi sisiktaga yaliya wazayi purik wameik panu panu. ¹¹Kapura maburikki mizi ono, pobiliktikirau mizi, Anotogo teni piyegi wilik mizibene keleyi, purik Yemizi tonugubek Yisu Kilisigu mizagewiyege teni weik Anoto kiling ya wamenara wazaya.

¹²Solorik pobilikta miza. Yombanu wamenakko miza logo kailerik ngabelakpekke wiriya logo pi kaile mizarikki weraga pi Anotoyegi kazing kumbekki lewengke ibeng keya kazing korikwekkimekke ibeng.

Piliktikki kandik yombanu mabuwili kaile mizarikki weraga yombanu mabuwili Anotoyegi kazing kumbekki lewengke ibeng si keya kazing korikwekkimekke ibeng si. ¹³Kokarik Anotogi lo Mosego lende miza piyeng yanagine wererik yongkambanu ngabelakpekkewili kaile miza kapura loyendau onorikki wiyeke Anotogo puwili Aramgu Anotogo lo mana piyeng ngela pilik loyeng kaile puwiliguyengko ngela miza ono. ¹⁴Kapura yombanu Aramyaga panga Moseyegi pulogo tek purikke koyi kang wiriya puwili mabuwili ibeng sa, legi teni iwakarik puwili mabuwili kaile miza. Puwili Aramgu Anotogo ngago piyegi manaragi nagerewiyi miza logo kaile miza mabilik miza ono kele kapura puwili kaile miza, purik Aram kaile mizawekke kailerik teni mamokyegi kiliya.

Aram pi Yisu kalike lewagibokyegi langai yeik walimizabokko. Purik Aram kaile mizarikku kailerik teni mamokyegi kiliya, keya Yisugi wazonorago teni mamokyegi sawela. ¹⁵Kapura piyau menalik ono, purik kazing Anotogo teniyegi wazono pugura yeik yani puluweng, kazing Aramgu kaile miza puluweng kelik leweng ono. Purik yombanu wamenak Aramgu kaile mizarikki wiyeke yombanu kolokngagono kazing kumbekki leweng keya kazing korikwekkimekkerau ibeng purik wameik legi, yombanu wamenak Yisu Kilisigi wazonoragi wiyeke yombanu kolokngagonowiliyegi Anotogo pigi wazono puwiligu weiyagi langai ono pura yeik yana purik wameik panu panu. ¹⁶Mabilik Anotogo yeik yani puragi ngizirik keya yombanu wamenakko kaile miza puragi ngiziriktau nalik koyinda. Aramgu kaile miza puragi ngizirik Anotogo pi kaile miza legi kemenak ngangang weiyagi meiya purik, kapura Anotogo yeik yani puragi ngizirik pugu yombanu kolokngagonowiliyegi Yisugu ngangang inuguyeng weiya logo nogo iniyegi kumulirik ini kaile miza ono, yeikwili nobiyeng miza mena kambeli, yeiya purik. ¹⁷Yombanu wamenak Aramgu kaile mizarikku weik yombanu mabuwiliyegi kazing ibendagimek yolu purik wameik legi, yombanu Anotogo pigi wazono yemane panu puwiligu weiyagi langai ono pura yeik yani logo pi kiling pangka wazaya puwili mabuwili yombanu wamenak Yisu Kilisigu wok mabiyeng kaileyengki lewege mizibene keleyi purik wameik panu panu.

¹⁸Togo wamenakko kaile mizarago mabuwili kemenak ngangang weiyagi, kapura kazing mabilikmekke wamenakko pangkaraga mizarikku yombanu mamok Anoto kiling pangka wazayi logo puwili weik ngizi panu yoluweki keya pi kiling paka ngalege wik koyimagiweki. ¹⁹Nakko nagerewiyi miza logo yombanu kolokngagono kailewili miza mabilik nakko kerewiyirago mizagewiyege yombanu kolokngagono Anoto kiling pangka wazayagi.

²⁰Anotogi lo Mosego lende miza piyeng yaniweki keleya logo watabi kaile yongkambanuwiligu mizagiyeng mawiyarekka yemane si kunibene. Logo yombanuwili mawiyarekka kaile mizi kapura Anotogi

wazono tonugu weiyagi langai ono pugu yani pura mawiyarekka yemane panu lewa mizi. ²¹Weik kangkalirik pelik kaiweki, kaileyengko yombanuwiliyegi ngairikku yombanuwili Anotoyegi kazing kumbekki leweng keya kazing korikwekkimekke kemenak ibeng sibene keleyi mabilik Anotogi wazono tonugu weiyagi langai ono pugu teni yani purago yombanuwiliyegi ngairikku yombanuwili pangkawili mizibene keleyi, logo piliktikki kandik Yemizi tonugubek Yisu Kilisigu teni weik Anotoyegi kazing kumbekki lewengke kemenak wik koyimibene keya korikyeng ibeng sa logo kalike korik wikyeng kiling paka ngalege kemenak koyimagiweki keleyi.

6 ¹Togo nogo kai purik teni mawiyarekka kaile miziweki logo Anotogi wazono pura teniyegi mawiyarekka yemane sibene keleyiweki kai yagenda ma talik? A'a', ²piliktau ono. Purik kaileyengkirik teni weik ibengwili kelik logo kaileyengko mawinda teniyegi ngai ono. Legi talik miza logo teni mawiyarekka kaile mizagiyagi? ³Ma ini Yisugu teni Anotogi Kung Walekpokko yenge yungke kola wizeibene keleya puwekke teni Kilisi Yisu kiling sawelawili keya tenirau pi kiling kemenak ibengwili miza purik keremareke ma? ⁴Mena, kaimela tenigi purago purikki walimizi yagenda logo purikku kai purik Kilisi ibeng sawekkerik tenirau pi kiling kemenak ibeng sa logo teni pi kiling kawiktikke kemenak waliya logo Anotogi kozang yemane purago Kilisi ibendaga yangalekta wazamiya mabilik tenirau Kilisi kiling kemenak yangalekta wazaya logo tenirau wik yolugi nara weiweki logo kazing wik pugumekke yoluweki.

⁵Keya tenigi pi kiling sawela purikka teni pi kiling kemenak ibeng purik wameik legi tenigi pi kiling sawela purikka teni pi kiling kemenak yangalekta puriktau wameik. ⁶Keya teni iwaka, kazing tonugu were koya pumok Kilisi yengeleileige ibeng sa puwekke pumoktau ibeng sa logo kaileyengko teniyegi ngai nelegi wilek kang were tenigi kaile miza piyeng neneng ngeliweki. Logo perikka purik teni mawinda kaileyengki yawe miziwili mizagi ono. ⁷Yombanu ibembokko kaileyengki kozandaga wila wazami pilik teni Kilisi kiling ibeng sawekkerik teni kaileyengki kozandaga wila wazaya logo kaileyengkorau teniyegi ngai ono.

⁸Teni Kilisi kiling ibeng sa legi teni Kilisi kiling wik yolugi purikki ngizi panu kumuli. ⁹Purik tonugu iwaka, Anotogi Kilisi ibendaga yangalekta wazamiya logo mawinda ibengki onoweki logo kazing ibengki pumokkorau piyegi ngaigi ono. ¹⁰Logo pugu ibeng sa purago kazing kaileyengki pumokki kandik kemenak waliyiweki keya pigi wik yolu purago kazing Anotogiweki ngizi wik yolugi pumokki kandik tiya wazamiweki. ¹¹Logo kazing mabilikmekke teni kazing kaileyengkimekke ibeng keya kazing Anotogimekke teni Kilisi Yisu kiling sawelarikku teni wik yoluwili miziweki.

¹²Tegi kaileyengko korik nuguwekke mawinda ngai wizimowei kazing kaile korikwekko keli piyeng mizibene keleniya nagani. ¹³Keya niyaga wale narik kazing kaileyengkimekke miziweki kelemiya nagani segeya ni kazing Anotogi lewengke wik yolu legi Anotoyegi wilek kang nugubek keya korik nuguwek mabuwek tiya mane logo pugu ni kazing pangka pugumekke mizibene keleniweki. ¹⁴Keya Anotogi lo Mosego lende miza piyengko miziweki kaiyengki ini mawinda kiriwei yolu ono, iniyegi Anotogo wazono keleyaragi yungke ini yolu legi kaileyengko iniyegi mawinda ngai ono.

¹⁵Logo teni lo Mosego lende miza piyengki yungke yolu ono, teni Anotogi wazonoragi yungke yolu legi kaile mizageya purik pangka ma talik? A'a, pilikkirau ono. ¹⁶Tamizeige ni nakko kaiyengki wilek kang tiya mani keya kerewiyi purik pilik pokko niyegi ngai keya pi yemizi nugubek. Legi ni makngezego. Ni kazing kailemekke kerewiya logo kemenak ibeng wizagomagimekke kang ma Anotoyegi kerewiya logo Anotogi wirege pangkabek mizi. ¹⁷Kapura ne Paulu, Anotoyegi wazono panu meiweki, purik kailerago iniyegi ngai wiziya logo puragi ini yawe mizageya koya kapura ini Anotogi ngago ini waligeleya pura ini kerewiya logo puragi ngizi panu kiriwei mizagirikki wilek kang tiya mana. ¹⁸Logo ini weik kaileyengki yawe mizi puraga wila wazaya logo pangkaragi yawe miziweki.

¹⁹Nogo ngago saweliwei nara yombanu nak ngai nakyegi yawe mizirikki kozak kai purik korik tonuguyengko kaile keliyeng kozang panu logo teniyegi ngaiweki mizi kopong. Kaileyengko iniyegi were ngai wiziyawekke korowali kaileyengki korik inuguyeng kemenak manageya koya mabilik mabek perik Anotogi kazing pangka puluweng iniyegi ngai wizi pani keya wazonoyengki pangka panu piyeng miziweki korik inuguyeng kemenak maniweki kani.

²⁰Kaileyengko iniyegi were ngai wiziyawekkerik Anotogo inugu miziweki keliyengkorau iniyegi ngai wiziya ono. ²¹Logo inugu mabek kendek mizi piyengki kanga wazono narik weiya ono. Kaile pilik miza piyengki kangara ibeng koyimagi pura. ²²Kapura Anotogo ini weik kaileyengka wila wazaya logo pi weik ngai inugubek, legi purikki inugu kanga weiyagirik kazing pangkamekke koyagi langai purik keya purikki ngizirik pi kiling kemenak paka ngalege wik koyimagi purik. ²³Purik kaileyengki kangara ibeng koyimagi pura kapura Anotogo yongkambanu puguwiliyegi wik koyimagi pura yeik yani, purik teni Yisu Kilisi tenigi Yemizibek kiling sawelarikku.

7 ¹Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili ini nogo kaiweki mizi pera ini iwaka, purik ini mabuwi lo Mosego lende miza piyengki iwaka legi, logo lo piyeng yombanuwi wik yolu mabuwekke kiriwei

mizagiyeng. ²Purik pelik, lo narago kairik yongokpanu yombu weiya pumolo yombubek wik yolu purik mabura pi kiling yolugimologo kai kapura tamizeige yombubek ibeng purik mabura lorago mizagewiyege pi weik yombu weiya onomele kelemiyagi logo weik mawinda yombu pok weiya ono. ³Kapura tamizeige yombubek ngoluk mabilik wik wizigeya pi wezamelala logo ngereke yombu nak wei purik mabura pi lorago kairik ngela logo pi yongokpanu yombu ngezemelegibek weiya wizimowei ngereke nak kiling iwek kolimolo kelik mizi yagenda. Kapura yombubek ibeng logo pi nak wei purik pangka mizi yagenda logo pi yongok kazingkemele ono.

⁴Ini ne kiling ngizi kumuli puwili nogo pilik kai. Lo Mosego lende miza piyengkirik teni ibeng purik teni Kilisi kiling ibeng nobiyeng miza legi, logo teni nak kiling saweliweki, logo teni pi ibendaga yangalekta wazamiyabokkowili logo wazonoraga Anotoyegi yawe miziweki. ⁵Purik wererik teni korik tonuguyengko yoluweki kelamekki teni koyawekke loyengko mizagewiyege teni kaile miziweki yenge ya tonuguyengka kela, logo tonugu mizi mabiyeng kazing ibeng wizagomagimekkiyeng miza. ⁶Kapura ini weik mawinda loyengki ya kuneng mizagi ono, purik ini wigira wazaya piyengkirik ini ibeng nobiyeng miza. Teni kazing were lo Mosego lende miza piyengko teniyegi yoluweki kai puluwengke Anotoyegi yawe mizi ono kapura kazing wik Kung Walekpokko teni kiriwei koyibene keleyi puluwengke mizi.

⁷Weik mena, nogo kai purik lo Mosego lende miza piyeng ngezeyeng kaile kai ma? A'a', piliktau ono. Loyeng kaile ono kapura loyengko kaileyengki ngizirik waligeleniya. Tamizeige lo narago neyegi, Watabi nakki piyengki ngora keli nagani, kaiya ono kesak ne pilik mizi purik kaile mizi yagenda purikki iwaka ono. ⁸Kaileyengko kazing neyegi negi yungke korowali keli piyeng mizibene keleniweki namek keriya, logo purik pelik, kaileyengko loraga, Nakki watabiyengki ngora keli nagani kai puragi langai nei mizirikku ne nakki watabiyengki mawiyarekka ngora keli mizi. Lorarau ono pulogo nogo kaile miza mizagi ono. ⁹Lorarau onowekkerik ne wilik kagowinda kiling kaile miza kapura lora kanda keya lorago pura mizi nagani keya pura mizi nagani kai pura miziweki keli purarau neyegi lewagela. ¹⁰Logo keli nogoragi kiriwei mizarikki kandik ne kuneng. Logo lo ne kiriwei miza kesak wik yolu pura nani kak maburago ne kiriwei miza onorikki kandik ibengkira nani. ¹¹Kaileyengko ikuyogoriktaga ne lo puragi kiriwei miza purik ne wik wizagomagi keleniya kapura ne lo pura ngelarikki kandik ne kaileyengki kanga ibeng wizagomagi pura weiya. ¹²Lo pura Anotoyagarago logo walek, keya loyengki yungke lende miza piyeng mabiyeng walek keya pangka keya wazono. ¹³Nogo kai purik lo neyegi pangka purago ne

ibeng siweki keleniya ma? A'a', piliktau ono. Kaileyengko ne ibeng sibene keleniya. Kaileyengko Anotogi lo wazono pura weiya logo pilik miza logo ne weik kaileyeng mei piyengki peyeng kaileyeng mamiziweki. Logo lo Mosego lende miza piyengko weik neyegi kaile nogoyeng Anotogi wirege korowali panu purikki waligeleniya.

¹⁴ Anotogi Kung Walekpokko teniyegi loyeng teni Anotogi keliragi kiriwei miziweki yana, kapura ne yeik yombanu korik nogowekko keli piyengki kiriwei mizibek. Nogo kaileyengki kerewiyi pumokko ne weik kaileyengki yawe mizibek mizi. ¹⁵ Nogo mizi piyeng nangaiyengki wiyeke ne mizi miza purik ne lusuwei, purik nogorau miziweki keliyeng ne mizi ono kapura segeya nogo kumbak miziyeng ne mizi. ¹⁶ Nogo miziweki keli onoyeng ne mizi puwekkerik ne pelik kaibek mizi, Ei, loyeng pangkayeng, mizi. ¹⁷ Tegi ne makngezegorau pilik piyeng mizi ono, segeya kaile yenge negi yungke yolu piyengko mizi.

¹⁸ Yenge negi yungke ne wazono miziweki keleniyagi ono purik ne iwaka. Ne kai purik Kung Walekpokko wilek kang wikpek keremizagine wilek kang werebokki kozak kai yagenda. Purik ne wazono miziweki keli kele kapura ne mizagi langai ono. ¹⁹ Purik nogo wazono miziweki keli piyeng ne mizi ono, segeya ne korowali nogorau miziweki keli ono piyeng mizi mizi. ²⁰ Tamizeige nogo miziweki keli onoyeng ne mizi purik mabura purik nogo mizi yagenda ono, segeya kaile yenge negi yungke yolu piyengko mizi yagenda.

²¹ Logo nogo keriyirik pilik pura neyegi weik yolu pera, purik pilik nogo kele wazono miziweki keli kapura ne korowali piyeng mizi wilibek. ²² Keya wilek kang wik nogobekkirik ne Anotogi lo piyeng kiriwei mizi wilibekweki keli, ²³ kapura ne ngereke keli kalogomok narago korik nogowekke yawe mizi logo nogo keriyi. Keli pura keli wilek kang wik nogobokko pangkara mizi puragi ngai mizira. Logo korik nogowekko keli piyeng kozang panu kopong keli piyengko mizagewiyege kaileyengko ne wigira wazanibene mizi. ²⁴ Okuwi, ne weik kamakaile magai. Takko korik nogowekka keli ne kebangkela yolu logo ne ibengkiraga wezaneliweki mizi puraga yaliya wazaniyagi? ²⁵ Yisu Kilisi Yemizi nogobokko ne yaliya wazaniya logo purikki wiyeke ne Anotoyegi wazono mei.

Togo nogo kumulirik pelik, Keli negi wilek kang wikpokkirago mizagewiyege ne Anotogi keliragi kiriwei mizagi. Keya keli korik nogowekko keli puragi kiriwei mizi purik mabura keli negi puwekkirago mizagewiyege ne kazing kaileyengki kunagi pumokko kiriwei mizagi.

8 ¹ Tegi Yisu Kilisigu ibeng sarikku kaileyengki kanga pura ngezebokko weiya legi teni Kilisi Yisu kiling sawela puwiliyegirau Anotogo mabek kemenak ngangang yanagi ono. ² Purik Anotogi Kung Walekpekki kozang teni Kilisi kiling sawela purikka kazing kumbekki

lewengke wik koyibene keleyi purago teni kozang teni kaile kaile mizi keya ibeng sibene keleyi puraga wila wazayi. ³Keya keli korikwekki piyeng kozang panu kopong teni lo Mosego lende miza piyengki pangka kiriweigi ono logo piliktikki kandik lo piyengko teni pangkawili keleyagi langai ono. Kapura Anotogo loyengko mizagi langai onora miza purik pelik, korik tonuguyengko keli piyengki ngizirik kaileyeng logo Anotogo kaile piyeng kemenak ngangang mana. Logo pilik miziweki ngezebekki Marekpek wezamela logo pi yombanu yeikwiligi korik kaile mizi pilik puwek kelikwekke kayima logo teni yombanu mamokko kaile mizayengki wiyeke ibeng siweki. ⁴Anotogo pilik miza purik teni korikwekki kelirago kebangkela wizi pani mizi ono, Anotogi Kung Walekpokko kebangkela wizi pani mizi puwili loyengko pangka miziweki kai piyeng ngizi panu mizagi langai.

⁵Yombanu korikwekko keliyengki kiriwei yolu puwili yombanu korikwekko keliyengki wilek kang tiya manawili, kapura Anotogi Kung Walekpokko keliragi kiriwei yolu puwili wilek kang puwiligiyeng Kung Walekpokko keliragi tiya manawili. ⁶Purik yombanu wilek kang pugubek korikwekki kelirago kebangkelibok kazing kumbekki lewengke Anotoyegi ibeng, kapura yombanu wilek kang pugubek Anotogi Kung Walekpokko kelirago kebangkelibok kazing kumbekki Anotoyegi lewengke wik yolu keya ya pugura ngezege sara yolu. ⁷Purik tamizeige yombanu nakki wilek kambek korik puguwekko kelirago kebangkela purik mabura pi Anotoyegi ngai mizi yagenda, logo purik pi Anotogi keliragi nagerewiyi mizi yagenda purik pi kerewiyagi langai ono kopong. ⁸Tegi yongkambanu korik puwiliyengko keliyengki kerewiyi puwilirau Anotogo keli piyeng mizagi ono.

⁹Kapura ini ngizi kumuli puwiliyegirik Anotogi Kung Walekpek wameik inigi yungke yolu legi ini korik inuguyengko miziweki kai piyeng ini mizi ono, ini Kung Walekpokko miziweki kai piyeng miziwili. Tamizeige Kilisigi Kung Walekpek inigi yungke yolu ono purik mabura ini Kilisigiwili ono. ¹⁰Kapura tamizeige Kilisi inigi yungke yolu purik mabura kaileyengko mizagewiyege korik inuguyeng ibengki kele kapura Kilisigi pangkarago mizagewiyege Anotogi Kung Walekpokko ini kazing kumbekki Anotoyegi lewengke wik koyiweki keleya. ¹¹Logo tamizeige Anoto Yisu ibendaga yangalekta wazamiyabokki Kung Walekpek inigi yungke yolu purik mabura Anoto Yisu ibendaga yangalekta wazamiya mabokko Kung Walek pigi inigi yungke yolubokko inigi korik ibengki piyeng ngereke yangalektaweki keleyagi.

¹²Tegi ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili, ini keya nerau teni mabuwili korik tonuguyengko keliyengki mizagi onowili. Kapura Kung Walekpek tenigi yungke yolu legi teni Anotogi Kung Walekpokko

keliragi mizagiwili. ¹³Purik tamizeige ini korik tonuguyengko keliyengki kiriwei yolu purik mabura inigi kazing kumbekki Anotoyegi leweng ibengki. Kapura tamizeige ini korik inuguyengko keli piyeng kozang Anotogi Kung Walekpekki purago neneng ngelibene kelemi mabura ini kazing wik lewengke ngizi wik yolugi. ¹⁴Purik yongkambanu Anotogi Kung Walekpokko kebangkela yolu puwili Anotogi yango keya marekngangwili. ¹⁵Purik were kung tonuguwili Anotoyegi ibengwekkerik kazi mizimokko teni kebangkela. Kapura Anotogo teni Kung Walek pugubek yana logo pigi yango keya marekngangwili keleyiweki keya teni kazi mizimokka wila wazayiweki. Tegi pigi Kung Walekpokko mizagewiyege teni weik Anotoyegi, Peba, O Peba nogobek, meiyagirikki kazi ono. ¹⁶Anotogi Kung Walekpokko kung tonugubekyegi wameik panu kozak meirik teni Anotogi yango keya marekngangwili mei. ¹⁷Teni pigi yango keya marekngangwili keya teni nak nak Anotogi marek kalogolibek mizawili legi Anotogo teni nak nak mandik kalogoli watabi pugu yanagi piyengka weiyagibek keleya. Keya teni kemenak Kilisi kiling mandik kalogoliwili mizawili legi Kilisigi mowiya piyendau teni Kilisi kiling kemenak weiyagi, purik teni Kilisi kiling ngangang wageli mabilik teni pi kiling kemenak ngaiwak pugurik weiyagi.

¹⁸Nogo wameik kumulirik tonugu ngabelakpekke pelege kuneng wageli piyeng paka ngalege kalike Anotogo teniyegi ngaiwak yanagi purikki pangka ono. ¹⁹Watabi Anotogo keremiza piyeng mabiyeng wangki wok Anotogo ngezebekki yango keya marekngangwili ibendaga wik koyimagiweki yangalekta wazayagi pokki ngai yelili mizara yolu. ²⁰⁻²¹Purik Anotogo Aram kaile mizarikki keriyawekke watabi pugu keremiza piyeng mabiyeng sok sagiyeng sawiya. Logo pura Anotogo keremiza piyengko sawiyara ono, kapura Anotogo sawiyara. Kapura Anotogo keremiza piyeng mabiyeng wok nakka Anotogo watabi pugu keremiza piyeng mabiyeng sok sa nelegi pugu yaliya wazayagi logo piyeng Anotogi yango keya marekngangwili kiling Anotogo kazing watabi nayengkorau wigira ono, ngaiwaktikku kola logo pugu yani pumok weiweki wilekpek keya yuke yolu.

²²Ngabelakpek mabokko kaileyeng lewagelarikka wizageya kayimi perik yongok mandik waziweki sulu kilisi logo ngai nguk kai kang keya mizi kanda weik mandik waziyi puwili kelik ngai nguk kaiyageyara, Anotogo watabi mabiyeng ngereke wik keremizi puwekkegine purik teni iwaka. ²³Kapura ngabelakpek ngezebek ngai nguk kai yagenda ono, tenirau yenge teni makngezegi yungke kuneng tonugu wageli piyengka wila wazayiweki teni ngai nguk kisi. Keya Anotogo Kung Walek pugubek teni were yeik yana kopong teni kalike pugu yeik yanagi piyeng weiyagi purik teni iwaka. Tegi tenirau wangki wok Anoto ngezebokko

teniyegi, Ini negi yango keya marekngang panuwili mena nogo negi marek kalogoliwili keleya puwili yani piyengka ini yaniweki mena koli, yeiyagibokki teni yuke. Logo puwekkerik teni korik wik kemegeme mizagi ono keya ibengki onowek weiyagi. ²⁴Purik tonugu keriyagi langai ono piyengki tonugu wilekpek keya ngai yuke koyima purikku mizagewiyege Anotogo teni yaliya wazaya, kapura tamizeige tonugu ngai yuke yolu piyeng tonugu pakeliyeng mabura purik teni ngizi ngai yuke koyinda ono. Purik tak watabi pugu wireyaugu pakeli piyengki ngereke talikwekke lewagi miza legi ngai yuke yolubek? ²⁵Kapura tamizeige tonugu keriyiweki wilekpek keya ngai yuke yolu piyeng tonugu pakeli onoyeng mabura teni keriyagirikki kelegelemokko tenigi ngai yuke yolu pura kozangki.

²⁶Kazing mabilikmekke Anotogi Kung Walekpokko kanda teniyegi saweli purik tenigi ngizi kumuli Anotoyegi pura kozang ono legi. Keya teni Anotoyegi pangka waberek mizagirik kang tamekke mizagi mizi kopong Anotogi Kung Walekpek ngezebokko tenigi wiyeke ngago yenge yungke panu tonugurau kozak kisagi onorago Anotoyegi nguk mei. ²⁷Keya Anoto tenigi wilek kangyengki yungke pakelibok Kung Walekpokko kumuli pura pugu iwaka, purik Kung Walekpek teni Yisugiwiligi wiyeke Anoto kiling kazing Anotogo kelimekke piyau ngagozakka mizi legi.

²⁸Keya teni Anotogo keli puguragi kiriwei iza puwiliyegi lewagela piyeng Anotogo weiya logo teni piyegi keli puwiligi wazono koyagiragi wiyeke kowiti purik teni iwaka. ²⁹Anotogo yongkambanu koka solowekka iza puwili kemenak ngezebekki Marekpek kelikweki sawiya. Pugu pilik miza purik pigi Marekpek pigi yango keya marekngang puwiliyaga kalogoli panubek miziweki. ³⁰Logo Anotogo yongkambanu iza puwili pugu ngago yeiya. Keya pugu ngago yeiya puwili pugu ngezebek kiling pangka wazaya. Keya pugu ngezebek kiling pangka wazaya puwilirau pigi ngaiwak yemane purik kelikta weibene keleya.

³¹Tonugurau watabi wazono pilik piyengkirau ngago nayeng kisagi langai ono. Tegi teniyegi ngai mizi puwiliyegirau teni wilek ngelek kumuli ono, purik Anoto tonugumekke legi. ³²Pi pigi Marekpek miza warara wiziya ono, segeya mamokki wiyeke ibeng sibene kelemiya. Logo pugu pigi Marekpek tenigi wiyeke yeik yana mabilik watabi mabiyendau pugu teniyegi yeik yanagi purik nogo iwaka. ³³Anoto ngezebokko pugu iza puwiliyegirau watabi kokowa nayeng miza onowili yei legi nakkorau puwiliyegi ngagoyeng yowagi ono. ³⁴Takko teni kaile mizawili logo ngangang weiyagiwili kaiyagi? Kilisigu? A'a'. Purik pi tenigi wiyeke kaile miza logo ngereke wik yangalektabek. Keya pi weik perik Anotogi mele ngaigezikke mogosa logo tenigi wiyeke Anotoyegi nguk meiyageya.

³⁵Tegi takko lemeng namek teni keya Kilisigi keli teniyegi puragi libulibu wiyagi? Tamizeige kuneng teniyegi lewa piyeng ma watabi nayendau pangka mizagi langai ono, ma Yisuyegi wiyeke nakko ngangang keleyi, ma yagasi, ma watabiyengki yeik, ma nawiligu watabi nayengko teni yeliweki mizi, ma teni yela logo ibeng purik tonugu Kilisigi keli teniyegi pura weik teniyaga koweige mizagi, ma talik? A'a', piliktau ono. ³⁶Kapura Kilisigi wiyeke kunengyeng teniyegi lewagelagi Kapiya Walektikku pobilik kai pelik,

Nigi wiyeke wok mabiyeng yombanuwiligu teni yeliweki keleyi,
yongkambanuwiligu teniyegi keleyirik liyeng memeng nagiweki
yeliweki iza orowei kang puwiliyegi keleyi pilik teniyegi keleyi.

Ingi Sam 44:22

³⁷A'a', yaka kuneng paka pilikyeng lewagela kele kapura teniyegi kelibokko teni piyeng mabiyengki lewege panu mizibene teniyegi saweli. ³⁸Purik nogo iwaka, watabi nayengkorau teni keya pigi keli puragi libulibu wiriyagi ono. Ibengki pura keya wik yolu puragorau pilik mizagi ono. Angelawili ma kawere kungwili ma kerewawiligurau ono ma kozang nalangai nalangai yolu piyengkorau Anotogi kelira koweige wara wiziyaigi ono. Ma yokopekke mizagi piyeng ma wangki wokpokkorau mizagi pilik piyeng mizagi ono. ³⁹Ma paka ngilumbekke ngalege, ma yenge wizambekke yenge yungke panu puriktau, watabi nayengkorau Anotogi keli Kilisi Yisu tenigi Yemizibokko teni iwaka sibene keleyi puraga iza wara koyagi ono.

9 ¹Nogo kai pera wameiktago, ne ngaigu kai ono, purik ne Kilisigibek legi. Ngago kangka nogobekke Anotogi Kung Walekpokko ngai purago kairik ne ngaigu kai yagenda ono kai. ²Nogo ngabelak nogobekkawiliyegi yalek kelirik yemane panu keya puwiliyegi wiyeke yenge ya nogoraga ngangang kelageya mizi. Ne Yuda ngabelak nogobekkawiliyegi kozak kai. ³Tamizeige Anotogo ne wezaneli keya Kilisiyaga ne keke yolu mizi purikku puwili Kilisiyegi iwaka sibene puwiliyegi sawelagirik pangka mabura ne wilik mizagi. ⁴Isileiliwili Anotogo izawili. Anotogo puwili Anotogi marekngang kalogoliwili keleyawili, ngaiwak yemane pigi purik puwili kiling sanga miza, pugu puwili kiling ngago silok tiya piyeng keya pugu puwiliyegi Mosego lo lende miza piyeng yana. Pugu puwiliyegi puwiligu piyegi kazing ngizi piyegi ya kumulagimekke waligeleya keya pugu puwiligi mizagi sawiya piyeng pugu ngelagi ono, wameik mizagi yeiya. ⁵Puwili Yudawiligi mangowiliyagawili keya Kilisiyegi keriyiwekkerik yombanu yeikwiligi kangmekke pi yeligagang puwiligimekkabek. Kapura Anotogi kangmekkerik pi Anoto keya pi watabi mabiyengki ngaibek legi teni yombanu mabuwili yeik pugura yongolok meiyageyaweki. Wameik panu.

⁶Nogo kai perik Anotogo ngago sawiya pura kawiyi kai yagenda ono, purik Isileiliwiliyaga lewagela puwili mabuwili Isileili Anotogiwili ono,

purik mabuwili Kilisiyegi ngizi kumuli ono legi. ⁷Ma Abalamgi yango keya marekngang puwili mabuwili Anotogi yango keya marekngang panuwili ono. Anotogo Abalamyegi pelik meiya,

Nigi yelibungangwili Isakyaga lewagelagi, meiya. *Genesi 21:12*

⁸Purik pelik kai yagenda, Abalamgi marek Ismail kazing korikwekkimekki kiriwei wazamiyabokki yango keya marekngangwili Anotogi yango keya marekngangwili mizagi ono, segeya Abalamgi marek Isak Anotogo sawiyaragi kiriwei wazamiyabokki yango keya marekngangwili Anotogi yango keya marekngang panuwili yeiyagiwili.

⁹Anotogo Abalamyegi ngago sawiyaragirik pelik meiya,

Wok nogo sawiyabokko ne yogi logo kozang nogobekki walimizagi logo Sera mandik nak wazamiyagi. *Genesi 18:10,14*

¹⁰Logo Anotogo Abalamgi marekyauyaga wamenak miza. Keya Anotogo sawiyara mabura keke ono, pugu mabilik Isakki marekyauyaga wamenak miza. Purik Rebekagi marekyaugi mangobek wamenak logo pok tenigi yelibu kokabek Isak. ¹¹⁻¹²Rebekagi marekyau ngoluk waziyi nangai keya kaile mizi keya wazono mizi nangai wizigeya Anotogo Rebekayegi pelik meiya,

Mandik kalogoli nugubek mandik kalike nugubekki kulengke yolugi. *Genesi 25:23*

Anotogo pilik kaiya purik pugu mandik kalikebek miza purik ngezebokko sawiyaraga lewagelabek legi walimiziweki. Anotogo nak mizi keya nak yeik, miza purikki solorik pugu sawiya pura. Piyaugu miza keya nayengki wiyeke Anotogo nak mizi keya nak yeik miza ono, segeya pugu sawiyararikki wiyeke. ¹³Pilik miza pura Kapiya Walektikku pobilik kaiya puragi kiriwei,

Nogo Yakop miza keya Isau wezamiya. *Malakai 1:2,3*

¹⁴Yongkambanu nawiligu kozang kisagirik Anoto yewizekkazek mizibek kisagi kapura purik ngizi ono. ¹⁵Purik Kapiya Walektikke Anotogo Moseyegi pelik meiya,

Nogo wazono kelemiyagi kelibokyegi ne wazono kelemiyagi, keya nogo yalek mizagi kelibokyegi ne yalek mizagi, meiya. *Ekosora 33:19*

¹⁶Togo Anotogo nawili izi keya nawili yeik mizi purikki solorik puwiligu keli ma puwiligu mizi piyengki ono, segeya Anotogo yalek miziweki keli legi. ¹⁷Purik Kapiya Walektikke Anotogo Peroyegi pelik meiya,

Nogo ni Isip lemengki King Ngai wazani purik peyaugi weraga, nara, nogo niyegi keleniyagi purago kozang negi pura mamokyegi waligeleyiweki keya nara, yongkambanu ngabelakpekke koyi kambeli puwili mabuwili neyegi langai iwaka sibene keleyiweki, meiya. *Ekosora 9:16*

¹⁸Togo tamizeige Anoto nakyegi yalek mizagi keli purik yalek mizi penangai keya tamizeige pugu nakki kangkabek kingyeng kelik kozang wizeibene keremiziweki keli purik keremizi penangai.

¹⁹Iniyaga nakko neyegi pelik nguk neiyagi, Anoto nakki kangkabek kingyeng kelik kozang wizeibene keremiziweki kelibek legi ngereke ngenangki pi pokyegi ngagoyeng yowi? Takko Anotogi kelira ngela melagi, neiyagi. ²⁰Togo nogo pilik kanga meiyagi ni ngenangaibek legi ni Anotoyegi ngago wageliwei mizi. Ni yeik yombanu yeik ngizigu. Kaimi narago yombanu pi keremizabekyegi ni ngenangki ne pelik keremiza, meiyagi ono. ²¹Ini iwaka, yombanu kaimiyeng keremizibok keli ngezebekkiragi kiriwei ngabelaktikki yawe mizi purik pangka, logo tamizeige pugu keli purik kaimi neyau keremizi, logo wazono panu pura wok miza nagı pilik piyengki miza nagira keya nara wok mabiyeng miza nira.

²²Anotogo mizarik mabilik miza. Pi keli ngezebekkiragi kiriwei sisik pugura kaileyengki wiyeke walimizi keya kozang puguragi yongkambanuwili iwaka sibene keleyi purik pangka. Tegi pugu sisik puguraga ngagozak keleya logo neneng ngelagi langaiwili kowitibene pi yelakkelek yuke yolu. ²³Keya ngereke ngaiwak yemane pugu teni yemane panu yana purikkirau teniyegi walimiziweki mizi purik pangka. Anotogo yalek pugurik walimiza purik teniyegi keya ngaiwak pugurik weiweki kangkere keleya puwili teni. ²⁴Purik yongkambanu pugu ngago yeiya puwili teni logo teni nawili Yudawili keya teni nawili Yuda onowili logo pura ²⁵Anotogo Kapiya Walektikke yungke Osiyago kapiya lende mizarikke pelik kaiya poburagi kiriwei,

Yongkambanu negi ono puwili nogo nogowili kaiyagi keya ngabelak nakkiwili nogo kela ono puwili nogo keliwili, yeiyagi. *Osiya 2:23*
Keya Osiyago pobiliktarau kai,

²⁶Keya Anotogo, Ini yongkambanu nogowili ono, yeiya pulogo Anoto wik yolubokko puwili pigi marekngangwili yeiyagi. *Osiya 1:10*

²⁷Koka walaka panu Isayago Yudawiliyegi langai kek ngaungaumek kiling pelik kaiya,

Yudawili kainging wizambekke ngezege yolu piyeng kelik logo sangkelagi ono kele kapura puwiliyaga yeik mele sangkela nawili Anotogo yaliya wazayagi. ²⁸Purik Yemizibokko nguk namizi Yuda yongkambu ngabelak Isileilibekkwili ngagozak keleyagi logo pulaga pugu mizagi kaiya pura kemenak mizi penangai, kai.

Isaya 10:22,23

²⁹Isayago koka kaiya mabilik,

Tamizeige Yemizibek kozang mabiyengki mangobokko teni Yudawiligi koloyakamandik nawili wezaya ono kesak teni yereng korowali Sorong keya Komola piyangu yeik sawiya pilik mizi kak. *Isaya 1:9*

³⁰Nogo kai purik peliktikki, Yuda onowili ngezewili Anoto kiling pangka wazayiweki miza onowili, puwiligu Anotoyegi ngizi kumularikku

Anotogo puwili ngezebek kiling pangka wazaya. ³¹Kapura Yuda Anotogo iza puwiliyegirik puwili kazing ngezewili Anoto kiling pangka wazayagi namekke welageya koya kapura pilik namek yolok ngela ono. ³²Nangki puwili pilik namek wela ono? Purik puwili ngizi kumula purago Anoto kiling pangka wazayagi miza ono, segeya puwili puwiligu wazono mizi piyengko Anoto kiling pangka wazayagi mizara koya. Logo Yisuyegi ngizi kumuli purago teni Anoto kiling pangka wazayi kapura Yudawiligu Yisuyegi kiyebuk miza kopong puwili king yombanuwili natengka walibene keleyibokka natengka wala. ³³Mabilik Kapiya Walektikke pobilik kai pelik,

Keriyi, ne Saiyong mei lemengke king nak wiyi, king
yongkambanuwili natengka walibene keleyagi nak kapura
yombanu piyegi ngizi kumulibok yeik ulak ngizi kumulagi ono,
kai. *Isaya 8:14,28:16*

10 ¹Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili ne pobokko yenge ya nogoragi yungka kelirik Yuda yongkambanu neyaga puwili Anotogi kazing yombanu yaliya wazayi pumok kolok uliweki keli. Ne puwiligi wiyeke Anotoyegi kozang panu waberek mizi. ²Ne puwiliyegi iwaka legi nogo puwiliyegi langai pelik kai, puwili Anotoyegi yawe mizagamokko tarikke keya miziwili kapura puwili Anotogi kazing puluwengki kiyebuk legi puwiligu tarikke keya mizi pura yeik ulaktikku. ³Puwili Anotogo kazing yombanuwili ngezebek kiling pangka wazayi pumokki puwili ngaungaugu kiyebuk miza logo ngezewiligu kazing lo Mosego lende miza piyengko puwili Anoto kiling pangka wazayagi namek keremiziweki miza logo puwili Anotogi kazing lewengke kiliya ono.

⁴Yudawiligu puwiligi kazing were loyengki kiriwei panu mizi purikku Anotogo puwili pi kiling pangka wazayagi miza pumok Kilisigu kayimarikku puwiligu pilik kumuli pura yeik sa wazamiya. Logo piliktikki kandik Anotogo yombanu Kilisiyegi ngizi kumuli puwili ngezebek kiling pangka wazayi. ⁵Kazing loyengki kiriwei mizirikku Anoto kiling pangka wazayi pumokkirik Mose loyeng melabokko pelik kai,

Yombanu lo Mosego lende miza piyengko miziweki kai piyeng
mabiyeng mizibok Anoto kiling paka ngalege wizagomagi, kai.

Lebitika 18:5

⁶Kapura kazing Kilisiyegi ngizi kumulirikku Anoto kiling pangka wazayi pumokkirik Anotogi Kapiya Walektikku pelik kai,

Ni makngezeyegi takko paka ngalege kangki kai nagani, kai.

Utoronomi 30:12

Purikku kai purik takko tenigi wiyeke Kilisi paka ngalega miza orowei lewagi kai yagenda. ⁷Keya Mosego pobiliktarau kai,

Ma ni makngezeyegi takko yungu yenge yungke kambelirikki
kangki kai nagani, kai.

Utoronomi 30:13

Purikku kai purik yombanu Kilisi yenge ibengwiligi iga miza orowei
yabekkeyagibek tak kai yagenda kapura nakkorau pilik mizagi ono purik
Kilisi ulogo paka ngalega kayima keya ulogo ibendaga yangalekta. ⁸Keya
Mosego piyengkirau pelik kanga kai,

Anotogi ngagora iniyegi mereke yolu puloge mena kili inuguyengko
ne puragi ngizi kumuli kisi logo ya inuguyengke wiya, kai.

Utoronomi 30:14

Anotogi ngago pura ngago Yisuyegi ngizi kumuli logo ini yaliya
wazayiweki tonugu kozak kisi pura. ⁹Purik tamizeige nazuwagawiligi
wirege kili ni makngezegirago, Yisu Yemizi nogobek, kai keya yenge
ya nuguraga Anotogo pi ibendaga yangalekta wazamiya purikki ngizi
kumuli mabura Anotogo ni yaliya wazaniyagi. ¹⁰Purik ya nugurago
ngizi kumulirikku Anotogo ni ngezebek kiling pangka mizi, keya
nazuwagawiligi wirege kili ni makngezegirago, Yisu Yemizi nogobek, kai
puwukke Anotogo ni yaliya wazaniyagi. ¹¹Kapiya Walektikku pelik kai,

Yombanu piyegi ngizi kumulibok yeik ulak ngizi kumulagi ono, kai.

Isaya 28:16

¹²Pilik kai purik mabuwiliyegi kai yagenda, purik Anotogo kazing
menalimekke Yuda keya Yuda ono puwili mabuwili yaliya wazayi. Purik
Anoto Yuda keya Yuda ono puwili mabuwiligi Yemizibek keya Anotogo
yaliya wazayibene nguk mei puwili Anotogo yaliya wazayiweki keli keya
pugu pangka yaliya wazayagi. ¹³Purik Kapiya Walektikku pelik kai,

Yemizibokko yombanu piyegi pugu yaliya wazamibene nguk meibok
yaliya wazamiyagi, kai.

Jowel 2:32

¹⁴Kapura tamizeige puwili piyegi ngizi kumuli ono mabura puwili
piyegi nguk meiyagi langai ono. Keya tamizeige puwili ngago piyegi
langai puragi kerewiya ono mabura puwili piyegi ngizi kumulagi langai
ono, keya tamizeige ngago pura kozak yei ono mabura puwili kerewiyagi
langai ono. ¹⁵Keya tamizeige Anotogo ngagora orowei mizagi nawili
wezayeli ono mabura ngagora kozak yeiyagi langai ono. Purik Kapiya
Walektikku pelik kai,

Ngago wazonora orowei lewawili lewa purik wazono panurikku, kai.

Isaya 52:7

¹⁶Kapura Yuda mabuwili ngago wazono pura weiya logo ya
puwiligiyengki wiya ono. Isaya Anotoyaga ngagoyeng weiya logo kozak
kisa puwiliyaga nakko Kapiya Walektikke ngezebokko kapiya lende
mizarikke Anotoyegi pugu pelik meiya,

Yemizibek, nakkorau ngago towagi puragi ngizi kumuli ono, meiya.

Isaya 53:1

17Togo yombanu nak ngagoragi ngizi kumulagi mabura were ngago puragi kerewiya logo. Keya yombanu nak ngago puragi kerewiyagi mabura nakko ngago wazono Kilisiyegi langai pura were kozak meiya logo.

18Kapura ne Yudawiliyegi langai kumuli. Puwili ngago wazono Kilisiyegi langai puragirau kerewiya ma yeik miza purikki? Ei, puwili wameik ngago wazono Kilisiyegi langai puragi kerewiyawiligu, purik Kapiya Walektikku pelik kai,

Ngago wazonora oroweiwiligi kiliyengki ngabangamek
yongkambanu ngabelakpekkewili mabuwiyligi kuna logo ngago
wazonora yongkambanu ngabelakpekkewili mabuwiyl kerewiya,
kai. *Ingi Sam 19:4*

19Ne ngereke mawinda kumuli. Yudawili ngago wazono puragi ngizi iwaka sa ma talik? Ei, puwili iwaka sa keya Mose ngezebokko puragi were kangkira mela yo mela,

Ne Anotogo ini Yudawiliyaga onowili ngago nogoragi kerewiyiwili
izagi logo ini piliktikki keriya logo puwiliyegi yagolok mizagi. Ne
Anotogo puwiliyegi wazono mizagi logo purikku mizagewiyege
ini Yudawili yongkambanu inugu kangkayendau onowili kisi
puwiliyegi sisik mizagi. *Utoronomi 32:21*

20Keya kalike Isaya kozang sara wizimowei Yuda onowiliyegi langai pelik kaiya,

Ne, Anotoyegi welageya koya ono puwiligu neyegi keriya keya ne,
Anotoyegi kisa onowiliyegi ne wiriya, kai. *Isaya 65:1*

21Keya Yudawiliyegirik Isayago pelik kaiya,

Ne Anotogo puwili kiling melegulang miziweki keli wilibek, kapura
puwili yongkambanu nagerewiyi mizi keya ngago wageliwei
miziwili, kaiya. *Isaya 65:2*

11 1Togo ne pelik kai, Anotogo yongkambanu puguwili
Yudawiliyegi kezanga yana ma? A'a', pugurau pilik mizagi ono.
Purik ne makngezerau Yuda Isileiliwiliyagabek, keya ne Abalamgi
marekngangwiliyaga nak, keya Peniyamigi ngaimekkabek. 2 Anotogorau
Yuda pugu koka solowekka iza puwiliyegi kezanga yana ono. Kapiya
Walektikki wale narikke yungke Ilayago Anotoyegi Yudawiliyegi langai
pelik kozang meiya purik ini iwaka,

3 Yemizibek, puwiligu nigi yombu niyaga ngagoyeng weiya logo
kozak kisawili yela keya puwiligu alata nuguyeng topela mela.
Ne wamenak niyegi ngizi panu yolu logo puwili ne neliweki mizi.

1 King Ngaiwili 19:10,14

4Pulaga Anotogo ngago pera Ilayayegi kanga meiya to mela,

Nogo ne makngezegiweki yombu melenazik keya nazikka neyau
tausenbekke tikinda, anoto ikuyogorik Pal meibekyegi inge laliyi
keya ya kumuli mizi onowili iza wara. *1 King Ngaiwili 19:18*

⁵Mabek pewekkeriktau mabilik wizinda, waze Yuda mabuwili Anotoyegi kezanga mana ono, yeik Yuda mele sangkela nawili Anotogi wazono tonugu weiyagi langai ono pugu yani purago mizagewiyege Anotogo puwili iza. ⁶Anotogo nawili izi keya nawili yeik mizi purikki solorik puwiligu wazono mizi piyengki ono, segeya Anotogi wazono tonugu weiyagi langai ono pugu yani puraga. Purik Anotogo puwiligu watabi wazono mizi piyengki wiyeke iza kesak Anotogo wazono puwiligu weiyagi langai ono pugu puwiliyegi yani pura waligeleyi kak ono.

⁷Togo Yudawili puwiligu wilekpek keya weli piyendau puwiligu keriya ono purik tonugu pakeli. Puwiligu welarik kazing Anoto kiling pangka wazayagi pumokki. Kapura Yuda mele sangkela Anoto ngezebokko iza puwili kazing pumok keriyawili kapura nawili kazing pumokki kerangangyeng waliya. ⁸Purik Kapiya Walektikku pelik kaiya purikki kiriwei,

Kazing kumbekki lewengke Anotogo kangka puwiligiyeng iwek kola wazaya logo walakarikka wizageya kayima yokopekke perik wire puwiligiyengko Anotogi yawe miziyengki pakelagi langai ono keya kerangang puwiligiyengko Anotogi ngago ngizira kerewiyagi langai ono, kaiya pilik. *Utoronomi 29:4*

⁹Keya Tawitigu Kilisiyegi kiyebuk miziwiliyegi langai pelik kaiya,
 O Anoto, ngeragi yemane puwiligu miza nageya koyimowei niyegi keremareke mizi piyengko wakula watawili kebangkeli piyengko mizi pilik puwili kebangkeli pani logo puwili ngangang yaniweki. Yombanu nakko kimbekki ngalega natenda wala logo kawiyewali pilik puwili kawiyewali pani logo puwili ngangang yaniweki.

¹⁰ Keya wire puwiligiyeng keriya nelegi wire puwiligiyeng kusa koyi pani. Keya kezanga puwiligiyeng kuneng puwiligiyengko lawiliweki wok mabiyeng keleyageya koyimi pani, kai.

Ingi Sam 69:22.23

¹¹Togo ne pelik kai, Yudawili Anotogi ngago wazono Kilisiyegi langai puragi kiyebuk mizirikki wiyeke Anotogo puwili kemenak wezayela ma talik? A'a', piliktau ono. Purik puwili Kilisiyegi kezanga manarikki wiyeke Anotogo wik koyimagira Yuda onowiligu weibene yana logo Yudawili puwiliyegi yagolok mizibene keleyiweki. ¹²Yudawiligu Kilisiyegi kezanga manarikki kandik wazonora yongkambanu ngabelakpekkewili mabuwiliyegi wiriya keya Yudawiligu Kilisiyegi kiyebuk mizarikki kandik Kilisi Yuda onowiliyegi wiriya legi wangki Yudawiligu Kilisiyegi kemenak koli kelemi puwekke wazono kolokngagono panu ngabelakpekke wiriyagi.

¹³Nogo kaiweki mizi pera ini Yuda onowiliyegira. Ne Anotogo ngago pugura ini Yuda ono puwiliyegi kozak yei kangweki nizabek,

legi nogo kumulirik yawe negi pura yemane panurago. ¹⁴Logo kazing pilikmekke nogo ne makngezeyagawili Anotogo ini yaliya wazaya purikki yagolok mizibene keleyagi logo puwili Anotoyegi kowitagi logo pulaga Anotogo puwili yaliya wazayiweki. ¹⁵Anotogo Yudawiliyegi kezanga yanawekkerik wiregawere pugura Yuda ono puwiliyegi yana logo puwili weik Anoto kiling ya wamenara wazaya. Kapura Anotogo wiregawere pugura Yudawiliyegi yani puwekkerik puwili ibendaga ngereke wik yangalekta nobiyeng mizagi. ¹⁶Purik pelik, tamizeige ini ngeragi yawe wikleiga solo panuyeng waberek miza logo Anotoyegi mani puwekkerik Anotogi wazonora yawelei mabuleigi pangka sagi, keya tamizeige ni yengelei naleige puliliyeng ngeriyawekke yengelei pulili piyeng Anotogiyeng kaiya mabura kalike yengelei mele lewa piyeng keya yengelei wilek lewa piyendau Anotogiyeng. Kazing mabilikmekke Anotogo Yudawiligi mangowili pigiweki iza legi kalike puwiligi yango keya marekngang puwilirau Anotogogi. Logo kalikewekke Anotogo wiregawere pugura Yudawiliyegi langai pakela yo melagi.

¹⁷Nogo ngago saweliwei nara kozak yei pei. Yuda yongkambanuwili ngoyei ngeriya pumorok kelikwili. Keya ini yongkambanu Yuda ono puwili ngoyei ngezemerek lewa pumorok kelikwili. Logo Anotogo ngeriya pumorokka mele nayeng ngela logo keke wiya. Pulaga yengelei ngezemerek lewa pumorokka mele nayeng ngela logo ngeriya pumorokki wandikke sawela wazamiya. Logo ngoyei ngeriya ono pumorokki mele purik kiling ngoyei ngeriya pumorokki mele puriktau mabiyau ilumbek ngoyei ngeriya pumorokki puliliyengka wei. Logo Yudawiligi mango puwili ngoyei ngeriya pumorokki puliliyeng kelikwili keya ini Yuda ono puwili ngoyei ngezemerek lewa wizigeya Anotogo kira logo ngoyei ngeriya pumorokki wandikke sawela pumorokki meleyeng kelikwili. Mena ngoyei ngezemerek lewa pumorokki meleyengko kozang siweki ngoyei ngeriya pumorokka ilumbek wei mabilik ini Yuda ono puwili Anotogo Yuda puwiliyegi kozang yana puraga ini wei.

¹⁸Togo ini Yuda onowili Yuda Anotogo yengelei mele wezayeng ngela puwiliyaga lewegewili mizi nagani. Ini lewegewili mizagi nariktau ono kani. Kumulizo, inugu yengeleimerekki puliliyeng kozang kelemiyagi ono kani kapura yengeleileige puliliyengko ini kozang keleyagi. ¹⁹Kapura iniyaga nawiligu pelik kisagi, Ei, kapura teni saweliweki yengeleileigi meleyeng ngela. ²⁰Ei, pura ngizirago. Puwili Kilisiyegi ngizi kumuli ono kopong puwili Anotogo piyaga ngela mela. Kapura ini Kilisiyegi ngizi kumuli kopong ini pi kiling sawela. Tegi ini lewegewili mizi nagani, segeya waberek panu. ²¹Purik tamizeige Anotogo Yuda nawili Yisuyegi ngizi kumuli ono kopong piyegi sawelara koyibene keleyagi ono mabura pugurau wameik ini Yuda ono puwili Yisuyegi ngizi kumuli ono kopong piyegi sawelara iza wara koyagi ono.

²² Anoto wazonobek keya ngai mizibek purik tonugu keriyi. Pi Yuda ngizi kumuli ono puwiliyegi ngai mizabek kapura pi iniyegi wazono mizibek. Keya pi iniyegi mawiyarekka wazono mizi penangai tamizeige ini wazono puguragi kiriwei yolu purik mabura. Kapura tamizeige pilik ono mabura pugu Yuda ngizi kumuli ono puwili ngezebekyaga ngela mabilik inirau ngezebekyaga ngela melagi. ²³ Keya Yudawiliyegirik tamizeige puwiligi ngizi kumuli ono pura wiya logo Yisuyegi ngizi kumuli mabura Anotogo puwili ngezebekyegi sawela wazayagi, purik Anoto puwili sawela wazayagi langaibek. ²⁴ Purik ini Yuda ono Yisuyegi ngizi kumuli puwili ini yengelei ngezelei lewa puleigi mele ngela piyeng kelikwili logo pulaga ini yengelei wazono ngeriya puleigi sawela wazaya. Yuda Yisuyegi ngizi kumuli ono puwili yengelei wazono ngeriya puleigi mele ngela piyeng kelikwili logo Anotogo yengelei wazonoleiga mele ngela piyeng ngereke panga yengelei panuleigi sawela wazayiwekirik piyegi yawe yemane onogi, puwili Yisuyegi ngizi kumuliwekke.

²⁵ Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili, ngago liwik wameik nogo ini iwakaweki keli nara wizinda. Ini puraga iwaka mabura ini makngezogo ini makngeze lewegewili mizagi ono. Ngago liwik wameik pura pera, Yudawili Kilisiyegi ngizi kumulagi purikki kiyebuk mizageyara yongkambanu Yuda ono Anotogo sawiya puwili mabuili Kilisigu puwiliyegi ngai wizeibene kelemi puwekke Yudawili Kilisiyegi ngizi kumuliweki kelagi. ²⁶ Logo Anotogo Yudawili kazing mabek kai pilikmekke yaliya wazayagi. Purik Kapiya Walektikku koka kaiya mabilik lewagelagi,

Puwili yaliya wazayagibek Saiyongka lewagi. Keya pugu kaile mabiyeng Yakopgi marekngangwiliyaga tumulagi. ²⁷ Keya Anotogo pelik kaiya, Ngago nogo puwiliyegi, Nogo kaile inuguyeng tumulagi, silok tiya pura puwekke ngizi mizagi, kaiya.

Isaya 59:20,21

²⁸ Anotogi ngago wazono Yisuyegi langai puragi Yudawili kiyebuk miza kopong Anotogo kezanga yana logo piliktikki kandik Anotogo ini Yuda onowiliyegi wiregawere yani. Kapura Anotogo Yudawili iza purikkirik Anotogo ngoluk Yudawiliyegi keli purik ngago Anotogo Abalam keya Isak keya Yakop kiling silok tiya puragi weraga. ²⁹ Purik Anoto watabi pugu yana piyeng yongoni onobokko ma ngago pugu iza puwiliyegi pugu sawiyi piyeng ngeli onobokko. Tegi wok nakka pugu Yudawili yaliya wazayagi logo ngizi yongkambanu puguwili keleyagi.

³⁰ Ini Yuda onowiliyegirik koka kang narage ini Anotoyegi nagerewiyi miza kapura Yudawili Anotogi wazonoragi kiyebuk mizawekkerik Anotogo puwili segeya ini Yuda onowiliyegi yalek miza. ³¹ Keya mabek perik Yudawili nagerewiyi mizi kapura wangki kalike wok nakka purik

puwili Anotogi yalek mabek ini Yuda onowiliyegi waligeleyageya puraga weiyagi. ³²Purik Anotogo yongkambanu mabuwili nagerewiyi mizi legi wigira wezawili keleya logo pugu puwili mabuwiliyegi yalek pugura waligeleyiweki.

³³Anotogi wazono tonugu weiyagi langai ono pugu teni yani puragi yokolondik sangkelagi ono. Kangka pigi watabiyeng sawiyibok yemane kani. Pigi ngiziragi iwaka pura yemane panu kani. Teni yombanuwiligurau pugu kumuliragi solorik iwakagi langai ono. Tonugurau pugu kazing mizi piyengki iwakagi langai ono. ³⁴Purik Kapiya Walektikku kaiya pelik,

Takko Yemizibekki kangkabek iwaka? Takko pi waligelemiyagi?

³⁵Takko pi watabi nayeng mana logo pi mela yo meliweki miza?

Isaya 40:13 Yop 41:11

³⁶Pugu watabi mabiyeng keremiza keya pugu miziyengko watabi mabiyeng yolu keya piyegi wiyeke watabi mabiyeng yolu. Yongkambanu mabuwili Anotogi yeikta wok mabiyeng yongolok meiyageya koyimiweki. Wameik panu.

12 ¹Tegi ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili Anotogo kang kolokngagono teniyegi yalek miza piyengki wiyeke ne inugu pobilik miziweki ne iniyegi kelegele yei, Korik keya wilek kang inuguyeng ini wik koyimowei Anotoyegi opa wezarik mani. Keya korik keya wilek kang inuguyeng mabiyeng Anotogi piyengki tiya mani logo inugu mizi piyeng mabiyengko piyegi wilik kagowinda manibene kelemi. Logo ini kazing pumokko mizi purik mabura ini ya inuguyengka Anotoyegi ngizi panu inge laliyi keya ya kumuli yagenda. ²Keya kazing ngabelakpekki piyengki kiriwei mizi nagani kapura segeya Anoto wilek kang inuguyeng kowita logo ngereke wilek kang wik panuyeng yanibene kelemi logo ini Anotogo keli piyengki iwaka sa logo miziweki, purik pelik, ini wazono pura keya Anotoyegi wilik kagowing kelemiyagi pura keya Anotogi keli pangka panu puragi iwakagi.

³Anotogi wazono nogo weiyagi langai ono pugu ngago pugura orowei miziweki nani puragi wiyeke ne ini mabuwiliyegi pobilik yei, Ini makngezeyegi ini lewege panuwili mizi nagani, purik ini makngeze talikwili miza purik ini makngezogo iwaka, legi Anotogo ngizi kumuli yana piyengki pangka pangka ini makngezeyegi kumuli kunagirikki kai. ⁴Korik tonuguwek wale wamenarik ono kapura wale kolokngagono panu logo piyeng narik yawe nara mizi. ⁵Kazing mabilikmekke teni Kilisiyegi ngizi kumuliwili yongkambanu kolokngagono keke kapura teni Kilisi kiling sawelarikku Anotogo teni ngai wamenakmekke menalege wazaya logo Kilisigi korikwek meiweki logo teni nak nak

yawe nara miziweki logo Yisu kiling sawela puwiliyegi saweliweki. ⁶Togo teni mabuwiliyegi Anotogo wazono puguraga nak kangka nak keleya piyengki teni kiriwei miziweki. Teni nak kangka nak keleya legi tamizeige Anotogo iniyaga nak ngago piyaga weiya logo kozak kaiweki kangkabek nana mabura pugu tonugu Anotogi ngagoragi ngizi kumuli puragi kiriwei kozak kaiyagi. ⁷Ma tamizeige Anotogo Yisuyegi ngizi kumuli nawiliyegi saweliweki kangkabek iniyaga nak mana mabura pi puwiliyegi saweliweki yawe yemane mizagibokko. Ma tamizeige Anotogo nawili kapiya keleyiweki iniyaga nak kangkabek mana mabura pi puwili waberek kapiya keleye mei. ⁸Ma tamizeige Anotogo nawiliyegi kozang yaniweki iniyaga nak kangkabek mana mabura nawiliyegi kozambek yane mei. Ma tamizeige iniyaga nak watabi kolokngagono Anotogo mana logo yawe pugura piyengka nayeng nazuwagawiliyegi yani pura mabura kumuli Anotogo keli pilik puraga kumula koyimowei keremungke yani. Ma tamizeige Anotogo iniyaga nak ngai keremiziweki kangkabek mana mabura pi yawe pugura pangka mize mei. Ma tamizeige yawe nugura nawiliyegi wazono keleyi pura mabura wilik kagowing kiling wazono keleye.

⁹Nugu nakyegi kaile kumula wizimowei ikuyogoriktaga ne niyegi keli mei nagani, segeya nakyegi ya nuguraga ngizi panu kele. Kaile piyengki kumbak mizizo keya wazono piyengki kebangkelara koyizo. ¹⁰Inigi Kilisi kiling sawela purikka ini ingini iwi wamenakkawili miza, legi ini nakko nakyegi ingini iwi wamenakkawiligu nakko nakyegi keli pilik kelizo keya nazuwagabekki yeikta yongolok meiyagi purikki wilik mizi. ¹¹Kiyebuk sende mizi nagani, yawe kozang mizi logo Anotogi Kung Walekpokko ini Yemizibekyegi yawe mizi nobiyeng keleyi pani. ¹²Inugu Kilisi kiling wik koyimagi puragi wilekpek keya ngai yuke yolu purago ini wilik kagowinda yani pani keya kuneng inigi piyengka kazi kang wak, segeya luwe kozang koyi keya kang mabiyengke waberek mizi. ¹³Watabi inigi piyeng yongkambanu Yisugi watabi ngelek ono puwili kiling sanga mizi keya nalaga lewa pilik puwiliyegi i nugumakka koli keleyi.

¹⁴Niyegi ngangang keleni ma kuneng nani puwiliyegi Anotogo wazono keleyibene piyegi nguk mei. Ei, puwiliyegi wazono keleyibene mei kapura Anotoyegi puwili ngangang yanibene nguk mei nagani. ¹⁵Wilik kagowing mizi puwili kiling wilik kagowing mizi keya ingkisi puwili kiling ingkisi. ¹⁶Nazuwagawili kiling menalege wazono yolu. Ini makngezeyegi ini nazuwagawiliyaga lewegewili mizi nagani kapura yombanu yeiktarau ono puwiliyegi mizi. Ini makngeze kangka yemaneyeng kilingwili mizi nagani.

¹⁷Tamizeige yombanu nakko niyegi kaile kaile keleni mabura piyegi kanga kelemi nagani, keya yombanu mabuwiligi wirege pangkara

mizi. ¹⁸Keya iniyegirik nazuwagawili kiling wazono yolugi purikki yawe kozang mizi. ¹⁹Keya ini negi kewengke puwili ini nakko kaile kaile keleya puragi kanga keleyi nagani kapura segeya Anotogo keriyi penangai mena wiyi. Purik Kapiya Walektikke Yemizibokko pelik kai,

Kanga yanagi pura watabi nogoyeng legi puwiligu kaile kaile

keleniya piyengki kangayeng nogo yanagi, kai. *Utoronomi 32:35*

²⁰Nakyegi kanga kelemi nagani, segeya Kapiya Walektikku pobilik kai pelik mizi,

Tamizeige niyegi kaile kaile keleniyabok yagasi mabura ngeragi mane, keya tamizeige pi kai wik nagi keli mabura kai wik mane,

purik nugu wazono pilik piyeng mizirikki pi keriya logo pugu

miza puragi kendek mizi penangai. *Ngago yogong 25:21,22*

²¹Keya kaileyengko ini kawiyi walibene keleya nagani, segeya wazonorago kailera momanenda wiyibene kelemizo.

13 ¹Teni mabuwili teniyegi ngai puwiliyegi panga kulengke mizagirikki kai. Purik waze yeik nakko ngaigi ono, Anotogo ngaiweki kelemiyabokko keke ngaigi. Purik ngabelakpekke ngai wizageya koyi kambeli puwili mabuwili Anotogo ngaiweki keleyawili.

²Tegi yombanu ngaiwiliyegi nagerewiyi mizi puwili yombanu Anotogo ngai koyibene keleyawiliyegi nagerewiyi mizi yagenda logo ngaiwiliyegi pilik nagerewiyi mizi puwili ngaiwiligu ngangang yani logo Anotoyegirik purik pangkarikku.

³Purik yongkambanu kazing kokowayeng mizi puwili ngaiwiliyegi kazi miziwili. Ini ngaiwiliyegi kazi mizi pilik nariktau onoweki kele ma talik? Mabura kazing pangkayengki mizi

logo ngaiwiligu ini wazonowili yeiweki. ⁴Purik ngaiwili Anotoyegi yawe miziwili logo ini wazono yoluweki saweliwili. Kapura ini kazing kokowayengke mizi mabura puwiliyegi kazi mizi. Purik kozang

puwiliyegi kazing kokowayeng mizi puwili ngangang yaniweki yanabok yeik ulak yanabek ono. Puwili Anotoyegi yawe miziwili logo Anotogi

sisikta kazing kokowayeng mizi puwiliyegi waligeleyiwekiwili. ⁵Tegi ini ngangang wagelagirikki kiyebuk mabura ngaiwiliyegi panga kulengke

mizi keya kangka inuguyengka purik pangkarikku kai legi.

⁶Keya mabiliktikki wiyeye ini ngaibokko takis wiyiweki kai piyeng wiyi purik ngai puwili yawe iniyegi ngaigi pura mizi puwekkerik puwili

Anotoyegi yawe mizi yagenda. ⁷Togo puwiligu yaniweki kisi piyeng yani keya puwiligu takis nalangai nalangai piyeng wiyiweki kisi purik mabura

wiyi keya ngai mabuwiliyegi kerewiyi.

⁸Nakyaga king nayeng yagong wei mabura piyeng yeik siweki nguk namizi weiya piyengki kangayeng mani. Kapura inugu yawe yeik sibene kelemiyagi onora nakko nakyegi kelagi pura, purik nawiliyegi kelibok Anotogi loyeng mabiyengkirau kemenak kiriwei miza wizinda. ⁹Lo

pobilik kisi piyeng yongkambu weiya puwili nigi kerekpu onobek ma nigi yongokpu onomele kiling iwek koli nagani, keya yombanu uli nagani, keya ngowei nagani, keya watabi nakki piyengki ngora keli nagani, keya lo mabilik nayendau logo piyeng lo ni makngezegno ni makngezeyegi keli mabilik nakyegirau mabilik kelimo, kai puragi yungke yolu. ¹⁰Yombanu nazuwagabekyegi kelibokkorau pugu kelibokyegi kaile kaile kelemiyagi ono. Tegi tamizeige ni nazuwagawiliyegi keli mabura ni Anotogi lo mabiyengkirau kemenak kiriwei mizi yagenda.

¹¹Ini watabi tonugu yaka kozak kela piyeng mabiyeng mizizo, purik teng tonugu yolu pera kaileyengko kola purik ini iwaka mena wire ngela koyi. Purik wok tenigi ngabelakpekka iza orowei paka ngalege kangkibek tonugu solo Yisu Kilisiyegi ngizi kumulabok kelik ono, weik mereke panu. ¹²Kaileyengko kusabanu ngai purik weik yeik siweki mizi kang keya wok Kilisigi lewagibok weik wangkoti lewa. Tegi teni watabi kusabanurikki piyeng wiyiweki keya Anotogi watabi kaileyengki ngai miziweki wilangkarikke wakiyi piyeng wakiyiweki. ¹³Teni yombanu wilangkarikkiwiligu koyagelik teni wilangkarikke koyiweki. Teni kai nameli keya mizi nagani, ma ngeragi yemane miza ni keya kai nameli kang keya mizi piyengke kang nagani, ma kaile yongkambu miza meli kang keya mizi nagani, ma tenigi tepekke pangka onoyeng mizi ma kerewiyi ma kozak kelagi langai onoyeng kozak keli nagani, ma ngai mizi nagani, ma nakko miziyengki ma nakki piyengki yagolok miza logo waze sisik mizi nagani. ¹⁴Kapura segeya tenigi Yemizibek Yisu Kilisi melewangka wezarik wakiyi logo kazing pilikmekke mizi purik korik inuguyengko keli piyengki ini panga yungke kiliyagi ono.

14 ¹Tamizeige yombanu nak ini Yisuyegi ngizi kumuliwili kiling saweliweki kai mabura piyegi koli kelemi, pigi ngizi kumuli pura kozang ono kele kapura. Pi kiling pugu pangkayeng keya pangka onoyengki langai nalik kumuli piyengki ngago si kela yongomo mizi nagani. ²Pelik, wata nagi purik pangka ma pangka ono miza purikki pi kiling ngago si kela yongomo mizi nagani. Purik nugu ngizi kumulagirik purikke ngangang narik mizagi ono kapura yombanu ngizi kumuli pugura kozang onobokyegirik pi watayendau ono yeik ngeragi yeikyeng ni penangai. ³Yombanu wata keya ngeragi piyeng mabiyeng nibok yombanu wata ni onobokyegi yang kaiyagi onobokko keya yombanu wata ni onobok yombanu wata keya ngeragi piyeng mabiyeng nibokyegi melebek yowagi onobokko, purik Anotogo piyau mabiyauyegi keli. ⁴Ni nangaibek legi ni nazuwagabekyegi melebek yowi. Pi niyegi yawe mizibek ono pi Anotoyegi yawe mizibek, logo pi pugu mizagiyengka kawiyi ma yeik miza purik watabi Anotogiyeng kapura pi kawiyi walagi ono, purik Anotogo pi luwe wiziweki kelemiyagi langai legi.

⁵Yongkambanu nawiligu kumulirik wok nayeng Anotogi wirege yemaneyeng mizi keya wok nayeng yeikyeng mizi. Keya nawiligu kumulirik wokyeng mabiyeng Anotogi legi wokyeng mabiyeng Anotogi wirege yemaneyeng mizi. Pilik piyengkirik nak nak pugu kumuli pura pangka panura mizi purik nangki wiyeye miza purik ngezebokko iwaka. ⁶Yombanu wok nayeng yemaneyeng mizibok Yemizibekki yeikta yongolok meiweki mizibokko. Keya yombanu wok mabiyeng Anotogiyeng mizibok Yemizibekki yeikta yongolok meiweki mizibokko. Keya kazing mabilikmekke yombanu ngeragi nalangai nalangai piyeng mabiyeng nibok Yemizibekki yeikta yongolok meiyagirikki wiyeye mizi, purik ngeragiyengki wiyeye pi Anotoyegi wazono mei yagenda. Keya yombanu ngeragi nalik nayeng nagirikki kiyebuk mizibok, Yemizibekki yeikta yongolok meiyagirikki wiyeye mizi logo pirau Anotoyegi wazono mei yagenda. ⁷Teni Yisuyegi ngizi kumuliwiliyaga nakki yolu pura ngezebekkira ono keya ibengkirkirtau ngezebokko ngai ono. ⁸Teni wik yolu purik teni Yemizibekki wiyeye wik yolu keya teni ibeng puwekkerik teni Yemizibekki wiyeye ibeng logo teni wik yolu ma ibeng miza puriktau teni ngoluk Yemizibekkiwili. ⁹Piliktikki wiyeye Kilisi ibeng sa logo ngereke wik yangalek meiya purik wik yoluwili keya ibengwiligirau ngaibek miziwiki. ¹⁰Togo iniyaga nakkorau ini kiling ngizi kumuli puwiliyaga nakyegi melebek yowagi ono keya ini kiling ngizi kumuli puwiliyaga nakyegi yang kaiyagi ono, purik teni mabuwili Anotogo ngagozak keleyiwiki pigi wirege luwe koyagi. ¹¹Purik Kapiya Walektikke Yemizibokko pelik kai,

Nogo wameik panu kai, Wangki wok nakka purik mabuwili negi yungke kiliya wiriyagi logo negi wirege ingegereyeng laliyagi logo puwekke mabuwiligi kiliyengko neyegi ni Anoto ngagozak nogoragi kerewiyagibek kisagi, kai. *Isaya 45:23*

¹²Tegi teni mabuwili nak nak pugu mizayengki Anoto ngagozakta kerewiyagibekyegi kozak mei keya nangki piyeng miza miza purikki kozak meiyagi.

¹³Togo teni nakko nakyegi melebek yowi mizi pumok wiyiwiki. Segeya ini makngezeyegi langai melebek yowa logo tonugurau teni kiling ngizi kumuli puwili tonugu miziyengko puwili kaile mizibene keleyagi ono kisagirikki kai. ¹⁴Ne Paulu Yemizibek Yisuyegi ngizi kumuli legi nogo kairik ne iwaka, purik watabi nayeng waze ngezeyeng kaile ono kapura tamizeige yombanu nakko ngizi kumulirik watabi nayeng kaile mizi mabura watabi piyeng piyegirik kaile. ¹⁵Tamizeige nugu ngeragi niyengko mizagewiyeye ni kiling ngizi kumulibok kuneng mani mabura nugu mizi purago walimizirik ni weik mawinda piyegi keli ono. Kilisigu yombanubokki wiyeye kaile miza legi nugu ngeragi mabiyeng ni purikku Yisuyegi ngizi kumuli puguragi

kaile kelemiya nagani. ¹⁶Nugu watabi nayeng pangka mizagiyeng mizi kele kapura tamizeige nak nugu mizageyarikki keriya logo pi Kilisiyegi yang kai mabura piyeng mizi nagani. ¹⁷Purik Anoto, teniyegi ngaibek yeik ngeragi talikyeng nagi ma kai talikyeng nagi miza purikki kai yagenda ono kapura pobilikyengki kai yagenda, Anotogo pangkayeng kai piyeng mizi keya Anoto kiling ya tonuguyeng ngezege sara yolu keya wilik kagowinda kiling mizi, purik piyeng Anotogi Kung Walekpekyaga lewayeng. ¹⁸Logo yombanu Kung Walekpokko ngai wizimowei kazing pilikmekke Kilisiyegi yawe mizibokko Anoto wilik mizibene kelemi keya yongkambanuwiligu pugu miza puragi pangkara kisibene keleyi.

¹⁹Togo teni kang mabiyengke tenigi ngezege yolu puwili kiling wazono yoluweki mizagi piyengka miziweki keya mabilik kang mabiyengke ngizi kumuli nawili kazing kumbekki lewengke kozang sagiyengka miziweki. ²⁰Anotogo yawe ngizi kumuli nakki yungke mizageya pura nugu ni ngeragi nalangai nalangai piyeng pangka nibektikki wiyeke yawe pura ngela mowiyi nagani. Wameik, ngeragi mabiyeng nagiyengko kapura ngeragi nakko pi kaile mizibene kelemiyagiyeng mizi piyengka ni purik kele kokowa mizi yagenda. ²¹Kazing pangka mizagiyeng watayengka kazi koyagi pumok ma kai waingyengka kazi koyagi pumok ma watabi nalangai nalangai ngizi kumulibok kawiyewalibene kelemiyagi piyengka kazi koyagi pumok. ²²Nugu puragi talik kumuli miza purik yali Anoto ngezeyaugi tepekke wara yolu. Wilik kagowinda yombanu ngezebokko kumularik pangkara miza logo miza wizigeya kangka pugubokko kuneng mani onobokyegi yolu. ²³Kapura yombanu pugu niyeng ma miziyengki wilek neyau kumulibok piyeng mizi puwekke Anotogo pi kaile miza mei purik pugu miza purik ngizi kumuli puguraga pangkayeng mizayeng miza ono kopong. Keya watabi tonugu ngizi kumuliraga pangkayeng miza ono piyeng mizi piyeng Anotogo kaileyeng meiyeng.

15 ¹Teni yongkambanu ngizi kumuli tonugura kozang puwiliyegirik watabi nalangai nalangai piyeng tonugu pangka nagiyeng kapura purikki wiyeke teni korik teni makngezegiyengki wilik kagowing mizagi ono segeya ngizi kumuli nazuwaga ngizi kumuli pugura kozang onobok wilek neyau logo pi piyeng mizagirik pangka ma kokowa miza legi piyegi saweli keya kuneng pigi purik teni mabuwiligu wageli. ²Teni makngezeyegi wilik kagowing mizi purik segeya teni nak nak ngizi kumuli nazuwagabekyegi wazono sawelagi piyeng keya pi wilik kagowing mizibene kelemiyagiyengki kumuliweki logo teniyegi pi keriyi puwekke pigi ngizi kumuli pura kozang sibene. ³Purik Kilisirau korik ngezebekkiwewi wilik kagowing kelemiweki wiziya ono. Segeya Kilisiyegi miza pura Kapiya Walektikku kai mabobilik,

Yongkambanuwiligu ni Anotoyegi kaile kisa piyengko ne nela, kai.

Ingi Sam 69:9

⁴Watabi Kapiya Walektikke lende miza piyeng mabiyeng teni waligeleyiwekiyeng logo Kapiya Walektikku teni yelakkelek koyagi pura yani keya teni kozanda yani logo teni Anotoyaga ngaiwak weiyagi purikki wilekpek keya ngai yuke yoluweki.

⁵Anoto yelakkelek yolu puragi solorik keya kozang yani puragi solorikku ini mabuwiyegei kangka menalikpek yani pani mabilik Yisu Kilisigu miza puragi kiriwei, ⁶logo ini mabuwili kangka menalikpek kiling kemenak kili wamenara koyimowei Anoto tenigi Yemizibek Yisu Kilisigi Mangobekki yeikta yongolok meiweki.

⁷Keriyi, ini nawili Yudawili kani keya ini nawili Yuda onowili logo watabi kuru kuru nayengkirik ini nawili nalik kumuli miza kele kapura Anotogi yeikta yongolok meiweki nakko nakyegi koli kelemi mabilik Kilisigu ni ngoluk kaile mizageya wiziya puwekke niyegi koli keleniya pilik. ⁸Ne pelik kai, Kilisi Yudawiligi yawe mizibek miziweki kayima purik Anotogo ngago Yudawiligi mangowili kiling sawiya pura ngizi lewageliweki, logo purikku walimizarik Anoto ngaigu kai onobek.

⁹Keya Kilisi Yudawiligi yawe mizibek miziweki kayima purikku Yuda ono puwili Anotogi yalektagi wiyeke yeik pugura yongolok mei, mabilik Kapiya Walektikke Tawitigu Ingi Samyengkirikke Kilisigu pobilik kai puragi langai lende miza pelik,

Ne Yuda onowiligi tepekka wizimowei niyegi wazono neiyagi
keya nogo ingi yeik nugura yongolok meiyagiyeng meiyagi, kai.

Ingi Sam 18:49

¹⁰Keya Kapiya Walektikke mawinda pelik kai,

Ini Yuda ono puwili Yuda yongkambanu Anotogo iza puwili kiling
wilik kagowing mizi, kai.

Utoronomi 32:43

¹¹Keya Kapiya Walektikke mawinda pobiliktarau kai,

Ini Yuda ono puwili mabuwili Yemizibekyegi ngago wilik
kagowingyeng mei keya ini yongkambanu ngabelakpekki
pumok mamok ingi yeik pugura yongolok meiyagiyeng mei, kai.

Ingi Sam 117:1

¹²Keya ngereke Kapiya Walektikke Isayago pelik kai,

Yesi Tawitigi mangobekki ngaimekka mandik nak lewagelagi
logo Anotogo mandikpok Yuda ono puwiliyegei ngai wizeibene
kelemiyagi keya puwiligu pigi ngalege wilekyeng wiwi keya
puwiligu ngai yuke yolu pura pi, kai.

Isaya 11:10

¹³Anoto ngai yuke yolu puragi solorikku nugu piyegi ngizi kumuli puraga ni kemenak wilik kagowindago kola wizeiweki keleni keya nugu yolu pura kazing ngezege sa yolu pumokko wilak wizeiweki keleni, purik Anotogi Kung Walekpekki kozandago mizagewiyege Anotogo ini yanagi kaiya piyengki yuke yolu pura mawiyarekka yemane si kuni pani.

¹⁴Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili nogo wameik kumulirik ini kazing pangkamekke mizageya keya inugu mizagi pilik piyengki ini iwaka panu logo ini nakko nak waligelemiwekirik pangka. ¹⁵Kapura kapiya nogo lende miza perikke lang nogo iniyegi kozak yeiya nayeng ne kozang sara wizimowei kawela kaiya purik ini mawinda kumuliweki, purik Anotogi wazono nogo weiyagi langai ono pugu nani purago mizagewiyege ngago pugura orowei miziweki ¹⁶logo ne Yisu Kilisiyegi yawe mizi logo ini Yuda onowiliyegi saweli. Ne Anotoyaga ngago wazono pura kozak kaiyageya wizimowei yombanu yongkambanuwiligi wiyeke Anotoyegi kambokko yawe mizi pilik yawe mizi logo ini Yuda onowili ngago wazono puragi ngizi kumula logo puwekke Anotogi Kung Walekpokko ini kaile nayendau onowili keleyagi logo ini opa pangka panu Anotogo wilik mizagirik maniweki.

¹⁷Tegi negi Yisu Kilisi kiling sawela purago mizagewiyege negi Anotoyegi yawe mizi puragi ne wilikwilikmokko kola. ¹⁸⁻¹⁹Ne watabi nazuwagawiligu mizayengkirau kozak kaiyagi ono, segeya Kilisigu neyegi keleniyarikku nogo kaiyeng keya nogo mizayeng keya watabi ne Anotoyaga kozanda kilimbek miza logo mizi piyeng keya watabi Anoto ngezebokko keke mizayengko Yuda onowili Anotoyegi kerewiyibene keleyarikki ne kozang kozak kai. Peyeng mabiyeng Anotogi Kung Walekpekki kozandago mizayeng. Pilik mizarikku ne kemenak Kilisiyegi langai ngago wazono pura nogo yereng kuna piyeng mabiyengki kozak kai kuna, panga yereng yemane Yusalem puraga sa wizigeya kozak kai kayimeige panga ngabelak Ilirika meibekke. ²⁰Watabi wamenak nayeng nogo miziweki kelageya wizagomayeng mabek nogo mizi pura logo pura ngago wazono pura wale ngoluk yongkambanuwiligurau Kilisiyegi langai kerewiya ono pulogo kozak yei kangweki pura. Nogo pilik miziweki keli purik yongkambanuwiligu neyegi ni yeik nakko yawe mizaraga walerik weiya kisa nelegi ne nakkorau ngoluk Kilisiyegi langai ngago wazono pura orowei kang ono pulogo ne kangweki keli. ²¹Logo Kapiya Walektikke Isayago kaiya mabobilik lewagela,

Yongkambanu Kilisiyegi langai kozak yeiya ono puwiligu Kilisi keriyagi keya yongkambanu ngago wazonoragi kerewiya ono puwiligu ngago wazono puragi waberek iwaka sagi, kai. *Isaya 52:15*

²²Yawe perago mizarikku ne iniyegi ngezangai keriyi kayimi mange miza. ²³Kapura ne weik yawe negi wale perikkeyeing yeik logo ne weik ulogo kirisimasi kolokngagano iniyegi keriyi lewaweki kelageya wizagomi keya ngoluk lewaweki keli legi, ²⁴ne panga ngabelak Sepen meibekke kangki logo pulogoweki kunimowei purik iniyegi keriyiweki yereng inuguraga wila wiyagine. Logo ini kiling ngong nayeng wiziya logo nogo kelirik inugu king keya pulangai nayeng kazing negi pulaga

kangki lewengki saweliweki nana logo ne ngereke kangkine. ²⁵Kapura ne lewagine ne perik weik were paka Yirusalem yerengke Yisugiwiligi king nayeng orowei kang. ²⁶Nogo pilik mizi purik Yisuyegi ngizi kumuli puwili panga ngabelak Maseroniya keya Kirik piyauge puwiligu wilik kagowinda kiling king nayeng Yisuyegi ngizi kumuli paka Yirusalem pulogo yolu puwiliyaga watabi ngelek ono pilik puwiliyegi saweliweki nana legi ne pilik mizi. ²⁷Wameik nakkorau puwiliyegi pilik miziweki yeiya ono kele kapura ngezewiligu pilik miziweki sawiya. Kapura ngizira pelik, puwili watabi ngelek ono pilik puwiliyegi sawelagiwiligu. Purik Yudawiligu watabi wazono kumbekki Anotoyaga weiya piyeng Yuda ono puwili kiling sanga miza, legi Yuda ono ngizi kumuli puwili Yuda ngizi kumuli puwiliyegi watabi korikwekki piyengka puwiliyegi saweliweki yanagiwiligu. ²⁸Ne yawe yaka paka Yirusalem king puwiligi wiya piyeng orowei kangki kai pura miza logo puwekke ne panga ngabelak Sepen meibekke kangki logo kunimowei iniyegi keriyi lewagine. ²⁹Ne iniyegi lewa puwekke ne ini kiling watabi wazono kolokngagono kumbekki Kilisigu ne nana piyeng ini kiling sanga mizagi purik ne iwaka.

³⁰Ne ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwiliyegi pelik yei, tenigi ngizi kumuli Yemizibek Yisu Kilisiyegi puragi wiyeke keya Anotogi Kung Walekpokko teniyegi teni nakko nakyegi keliweki keli yana puragi wiyeke inugu negi wiyeke Anotoyegi ngayang waberek miziweki ne iniyegi kelegele yei. ³¹Inugu waberek mizagirik ngizi kumuli ono pongo ngabelak Yudayabekke yolu puwiligu ne ngangang keleni ma kuneng nana nelegi keya mabilik waberek mizagirik yongkambanu Yisugi pongo Yirusalem yerengke yolu puwili nogo puwiligi king orowei kang peyengki wilik kagowinda kiling weiyagi purikki. ³²Pilik miza logo purik tamizeige Anotogo keli mabura ne iniyegi wilik kagowing yemanera kiling lewagi keya ini kiling pulogo wiziyagi purikku ne kozang yemanera nanagi. ³³Anoto ngezege sa puragi solorik ini mabuwili kiling pulogo wizei pani. Wameik panu.

16 ¹Ik Pibi pulogo kapiya perik kiling tabunda mabura inugu koli kelemiweki ne iniyegi yei. Pi Yuda ono Yisuyegi weik ngizi kumulimele keya yongokpanu wazono panumologo. Pi yereng Senikeliya mei pulagamele logo kongkirigesen Yisuyegi ngizi kumuli pulogorikke yawe mizimele. ²Inugu yongkambanu Yemizibekyegi yawe mizi puwiliyegi koli keleyi mabilik kazing Yisugiwiligu mizagi pumokko pirau Yemizibekkimela mizara koyimowei koli kelemiyagi purikki ne iniyegi nguk yei. Keya inugu watabi nayengki piyegi sawelagi pulogo sawelagirikki, purik pugu ulogo yongkambanu kolokngagonowiliyegi sawela keya neyegirau sawela mizamele, legi ne iniyegi purikkirau nguk yei.

³Ne Pirisila yali kerekpu Akuwila ne kiling Kilisi Yisuyegi yawe mizi piyauyegi wangane yei. ⁴Piyau negi wiyeke ibengweki mizayau logo ne

piyauyegi wazono yei kapura ne makngezego kai ono, ngizi kumuli Yuda ono puwili mabuwiligirau mabilik kisi.

⁵Kongkirigesen Yisuyegi ngizi kumuli Pirisila keya Akuwilagi imakke wawere uli puwiliyegi ne ngoluk puwiliyegi kumulageya kani yei.

Keya yogo Epinita negi kewengke panubek keya ngabelak Asiya meibekke solo panu Kilisiyegi ngizi kumulabekyegi wangane mei.

⁶Maliya inigi wiyekke yawe yemane panu mizamoloyegi wangane mei.

⁷Yogo Andolonika keya Yuniya, negi ingembuyau logo koka ne kiling wigirayauyegi wangane yei. Aposolowili piyauyegi iwaka panu keya ne ngoluk yeik wizigeya piyau were Kilisiyegi ngizi kumulayau.

⁸Yogo Ambileta kazing Yemizibekkimekke negi kewengke panubokyegi wangane mei.

⁹Yogo Ebana ne kiling Kilisiyegi yawe mizibokyegi wangane mei keya yogo Seteki negi kewengke panubekyegirau mabilik mizi.

¹⁰Yogo Apeli kuneng kolokngagono piyegi wiriya keke kapura Kilisiyegi ngizi panu kumulageya wiziyabokyegi wangane mei. Keya yogo Arisobulagi imakke puwiliyegi wangane yei.

¹¹Yogo Elodiyong negi ingembubok keya ngizi kumuli yogo Nasisagi imakke yolu puwiliyegirau wangane yei.

¹²Ik Taipina keya pigi sakmele Taiposa Yemizibekki yawerarau mizi piyau, keya ik Pesisu negi kewengke Yemizibekki yawe kolokngagono mizamoloyegirau wangane yei.

¹³Yogo Lupa Yemizibekyegi kiriwei panu mizibok keya pigi panu neyegi ne pigi marek wezabek keleni pumoloyegirau wangane yei.

¹⁴Yogo Asingkirita keya yogo Piligong keya yogo Emisi keya yogo Patoroba keya yogo Emasi kiling ngizi kumuli yolu puwiliyegi wangane yei.

¹⁵Yogo Pilologo keya ik Yuliya keya yogo Neriya yali sakmele keya yogo Olimba keya Yisuyegi ngizi kumuli morok kiling pulogo Yemizibekyegi ya kumuliweki wawere uli puwili mabuwiliyegi wangane yei.

¹⁶Ini Yisuyegi ngizi kumuli puwili nakko nakyegi kelira wilik kagowinda kiling melegulang mizi puraga walimizi mizizo. Kongkirigesen Kilisiyegi ngizi kumuli piyeng mabiyengko wangane puwiligiyeng iniyegi wezameli.

¹⁷Ini ne kiling ngizi kumuli puwili yombanu Kilisiyegi kiriwei mizi puwili nakko nakyegi ngai mizibene keleyi puwiliyegi kani waberek panu, purik puwili yombanu ngizi kumuliwili kazing pangka leweng wiyibene keleyiwili keya puwili ngago wazono ini waligeleya puragi ngai miziwili legi puwiliyaga kazi yolu. ¹⁸Purik pilik mizi puwili Kilisi tenigi Yemizibekyegi yawe mizi ono kapura segeya puwili korik

ngezewiligiengko keliyengki yawe mizi yagenda. Ngago puwiligi kangmekke kisi piyengko yombanuwiliyegi kolok logo puwiligu yongkambanu wazonowili ikuyogorik keleyi. ¹⁹Yongkambanu mamok weik inugu ngago wazonoragi kiriwei panu mizi purikki iwaka, legi inugu ne wilik kagowing mizibene keleni. Nogo kelirik ini pangka piyengki keke iwakaweki keya korowali piyengki lusuwei panuweki. ²⁰Logo Anoto tenigi ngezege sa yolu puragi solorikku Sadangki kozanda neneng ngelagi logo panga inigi kulengke wiriyibene kelemi penangai.

Tenigi Yemizibek Yisu Kilisigu wazono pigi tonugu weiyagi langai ono pugu yani pura iniyegi waligeleyi pani.

²¹Timoti ne kiling yawe mizibokko iniyegi wangane kai keya yogo Lusiya keya yogo Yasong keya yogo Sosipata negi ingembuwiligurau mabilik kisi.

²²Ne Tetiya Paulugi ngagora kili puguraga weiya logo mele ne makngezegezikkulu lende mizabokko iniyegi wangane yei, purik nerau ini kelik Yemizibekyegi ngizi kumulibek legi.

²³Yogo Kayasa ne Paulugu i yolu pumakki mangobok keya i kongkirigesen Yisuyegi ngizi kumulirikkiwiligu Korinti pelege wawere uli pumakki mangobokko iniyegi wangane kai keya yogo Erasata yerendagi kingyengki ngaibek keya yogo Kuwota teni kiling ngizi kumulibek miza logo mabiyaugu iniyegi wangane kisi.

²⁴Tenigi Yemizibek Yisu Kilisigu wazono pigi tonugu weiyagi langai ono pugu yani pura ini mabuwiliyegi waligeleyi pani. Wameik panu.

²⁵Togo ne weik ini Anotogi melezikke yani logo pugu iniyegi ngaiweki. Teni Anotogi yeikta yongolok meiweki, purik pi yemane panubek legi. Pugu ini Yisuyegi ngizi kumuli inigi puraga kozang koyibene keleyagi purik pangka, mabilik ngago wazono Yisu Kilisiyegi langai nogo kozak kai purago kai pilik keya mabilik pugu teni Yisuyegi wilekpek ngalege wiwi puwili yaliya wazayi puragi wameikta liwik wizageya kayima logo weik kimeike walimizi purago walimizi pilik. ²⁶Mabek perik weik Anotogi yombanu ngagora piyaga weiya logo kozak kisa puwiligu lende mizayengko ngizira weik kimeike kawela wiya keya Anoto ibeng si onobokko kairikku ngizira yongkambanu ngabelakpekkiwiliyegi weik kozak yei logo purik puwili mabuwili ngizi kumuli keya kiriwei mizibene.

²⁷Tegi Yisu Kilisigu miza puragi wiyeke teni Anoto wamenak mabiyengki iwakabekki yeikta yongolok meiyageya koyimiweki. Wameik panu.

Ne Paulu kapiya perik lende mizabek.